

Bonziki ka Yuani Likpumuuka la mambwa

Yuani ninu a ndi atutumbwa ka Yeso nu akpika ndi baluwa yi nima. Atumbulaga masi nimo okpika ndi, masi nimo ina ndi, na masi nimo ukana ndi iyi mombukwana-daki yi. Abikya be a limbengi ko Kunzi lo asilya ndi kye ibi masi mi nimo.

Bagwi ndi Yuani, baga na iyi ko uzu wa Patimosi ninu a ka Azia. Kinili, akpika ndi baluwa yi nima kautumiso bakilisito mambengi, kye bikaga ndi kaugyagya kugbe. Kwa wa go wa, ubikya ndi be bigwi mambengi aka kadwe ka lisyela mulibo, na kaiko na mutamanagi kye Yeso abikya ndi be: «Mutu yi ninu opupa ndeke tutungyo, nasilya ndeke kalya bumo ya sibukusu niso apaga obili, a ko tika ko Kunzi.» (Wanda Bonziki 2:7.) A beyo, Yeso akodoku kaditaga bunye.

Kitabu yi niyi a na makpumuuka ma izangiya: Likpumuuka la mambwa a be mambengi ma bunye akagya ligubo ka obili yi nima, bakilisito bigyogyisatu ndeke, kadwe ku kwa ku bagogo luga kabu bokwaga ndeke mino.

Likpumuuka ya yiba a be Yeso ninu a Mombukwono-dosu, ika ndeke tutungyo kugu ka batu nibo bakapagigu Kunzi, gutugu kugu wa mambengi ma bunye aka.

Likpamuka la yisaa a be Kunzi ubisilyoni batu nibo babinikyana mukalya, kugbe yi, nibo bamwogo ndi ko bulya kaki. Manzina mi nimo a no ngu, a goni na mutamanagi ka batu bi nibo binisono na yigyogyiso yapu.

Manzina mi nimo owonisilatū goni be gutugu batū ba Luma bugyogyisatū ndi, Mikya kondolo ko Kunzi ukulagatu ndeke kye iyi no a tutungyo. Iyu yo utumisa ndeke mambengi kugbe.

Niyo a bonziki nibo Yuani ina ndi, mudongoni beyo obili yi nima ika ndeke mino na mulibo, a mongoni mi nimo Kunzi omosa ndeke, na beyo uhukusa ndeke mino batū basi nibo bamukana ndi.

Kunzi abikya ndi be iki Mumuyoniso ikani batū kaki ikani bamalaika kaki, Yeso opupa ndeke tutungyo kugu kabu, udfikita ndeke ka libye lodu kugbe. Obili wambiya na gudu wambiya ikatu ndeke kugu wa lisyε lambiya. Kwa wa go wa, Kunzi ibu na Mombukwonodosu Yeso pa imoti na batū bi nibo bamukana ndi, bikatu ndeke mino.

Yigbananaga ya kitabu yi niyi:

Yuuso 1:1-8

Yeso iwonisilini ka Yuani 1:9-20

Baluwa ka bakilisito wa bagudu madfiya na ika
2:1-3:22

Bibiso ya kugu wa lisyε 4:1-11

Kitabu niyo bodika ndi nganga madfiya na ika
5:1-6:17

Bibiso kambwa ko kiti ko Kunzi ninu wa
bungama 7:1-17

Basiba madfiya na ika 8:1-11:19

Gbita, na banyama baba 12:1-13:18

Ngbanga ka batu bi nibo bakanokwogigu, na
 nibo bakulikanaga 14:1-15:8
 Bakoro nibayo a ndi na ngbuta ko Kunzi 16:1-
 21
 Buditagatu ndeke bomuyoniso ko Kunzi 17:1-
 20:10
 Ngbanga wa mulibo 20:11-15
 Kugu wa lisyε lambiya, na obili wambiya 21:1-
 8
 Yelusalema wambiya 21:9-22:5
 Yigoku ka Kilisito 22:6-21

Likpamuka la mambwa

¹ Kitabū yi niyi a na bodikidi nibayo Kunzi awonisila ndi Yeso-Kilisito. Agya ndi beyo kye Yeso-Kilisito umibisi bagya-ligubo kaki bingbanganya makpamuka nimo akwanana kaigyonoso kumbusa wo ngbinga mukede. Kilisito amibisa ndi mugya-ligubo kaki beyo ka Yuani bodikidi bi nibayo pisi ka malaika kaki.

² Yuani abikya ndi bingbanganya be masi nimo ina ndi, a likpamuka ko Kunzi na likpamuka la linguu nilo Yeso-Kilisito abikya ndi.

³ Igyagya ka mutū nino atangulaga kambwa ka bambanzu mobiso ma bugyalandu mi nima. Igyagya ka nibo bakanaga mongoni mi nimo, banobuulyo nimo ikpikaga kuso yi, kye ngbingo wa makpamuka mi nimo a kuwa buwobi kaitalyana.

Yuuso ka makanisa madīya na ika

⁴ Imi Yuani, nakamukpikilyo ibunu makanisa madīya na ika, ka iwili ya Azia: Kunzi nino ata, nino a ndi na nino akodoku amapí fziyo na

maziyo. Makpamuka mi nimo akotukyoku goni ka mambengi madfiya na ika nimo a kambwa wo kiti kaki wa bungama,

⁵ akotukyoku ka Yeso-Kilisito, demu wongbing-bili. Iyi no a mutu wa mambwa kopupa ka mbuku, ngama ka bangama bakpukpu basi ba obili.

Atipa, atikulaga ka bunye kusu pisi ka bangu kaki.

⁶ Atipa bungama ko bokumu bekye tiki kagugubyo Kunzi nino Abaki. Ibiba no ngu ka benze na benze iki ya kaki! A beyo.

⁷ Wikweni, akodoku ka bekuaba, batu basi baminatu, gutugu nibo batuma ndi no syogbu, na bevananza bayasi baya obili bagamanatu ndeke ko bulya kaki.

Iyo, a beyo!

⁸ Mombukwono-dosu Kunzi akabikya be: «Imi ni Alfa na Omega,* nino atu, nino a ndi na nino akodoku, nino wo Ngu-Kugbe.»

Yuani akatumbulaga ibiba ka Yeso

⁹ Imi momonu beyo ka Yuani, namumatikana na ifunu pisi ka kaigyogyiso, pisi ka bungama na ko pisi ya limbengi linda kuso ka Yeso. Begwi ndi, бага na imi ko uzu niyo balikyaga be Patimosi kye na ndi kabikyaga likpamuka ko Kunzi, na na ndi demu ka Yeso.

1:7 1:7 Wanda ka Zakalia 12:10; Yuani 19:37. * **1:8** 1:8 Alfa na Omega: a libiso la mambwa na la mulibo ka ligiliki.

¹⁰ Ka lisyε ka Mombukwono-dosu, Limbengi ko Kunzi esilya ndi, n̄kana ndi liȳu lap̄u kumbusa kami abe liȳu la siba.

¹¹ Liȳu li nilo abikya ndi bε: «Kpikaga makp̄um̄ka nim̄o wakaina ka kitab̄u, watika ka makanisa mad̄iya na ika mi nima: Efeso, Simuluna, Peligamu, Tuatela, Salidi, Filadelifia na Laodikia.»

¹² K̄wa wa, noyikana ndi kyε namini mut̄u yi nin̄o a ndi kenzinilya n̄o. Niȳo noyikono, numina k̄wa batala mad̄iya na ika nībo ba olo. ¹³ Luga wa batala bi nībo, nina ndi luki limoti abe mika-m̄mbanz̄u. Mut̄u yi nin̄o a ndi wakimokisyo kanz̄u m̄nda, ikpikilini mukaba ma olo ka mbanzi.

¹⁴ M̄u no tukat̄u kaki a ndi bitu abe pamba, iyo abe libu. Miso kaki ananze abe lid̄ada lo buku.

¹⁵ Maḡu kaki a ndi kanginga abe bakagya ndi na ngwei ya ligab̄u lap̄u kugbe kumbuso kab̄sya ko buku, na liȳu kaki a ndi kaungwa abe dungo yo libo lidingi.

¹⁶ A ndi na mangat̄u mad̄iya na ika mugwi ka kubokuko kaki kwa k̄mbanzikaniko. Dukpa niȳo yipyε ka mutili masi miba a ndi kopupoku ka m̄nok̄u kaki. Miso kaki ananze abe m̄ni wa musikat̄u.

¹⁷ Niȳo namina, nogwa b̄ngom̄u ka maḡu kaki abe nakokwo mukwo. K̄wa wa, ebisa ndi na kubokuko kaki kwa k̄mbanzikaniko, abikya bε: «Wakobongonitoḡu, imi ni mut̄u wa mambwa na wa mulibo,

¹⁸ imi na na obili. Nokwat̄u ndi, luki limoti, mbiya wan̄u na na obili ka benze na benze. Na na lifungula la kukwak̄u na nilo la mugi ka

babili.

¹⁹ Kpikaga neki nilo wini, nilo atu na nilo igyonosa banu kumbuso yi.

²⁰ Dikidi ya mangutu madia na ika nimo wini ka kubokuko kami kwa kumbanzikaniko na batala madia na ika nibo bugya ndi na olo niyi: Mangutu madia na ika ni bamalaika† ba makanisa madia na ika na batala madia na ika ni makanisa madia na ika.»

2

Balwa ka Kanisa ya Efeso

¹ Mukpikilyo malaika wa Kanisa ya Efeso be: «Mutu yi nino a na mangutu madia na ika mugwi ka kubokuko kaki kwa kumbanzikaniko, anakpakyana luga wa batala madia na ika ba olo, akabikya be:

² Nibagatu yigya kaku, kekele kaku na adalu munda kaku. Nibagatu binza ambe wakakwananigu kako limbida na batu banye. Hundunga ndi nibo bimakaga be batutumbwa ni bagegu se batutumbwa, humiba ndi be ba batu ba kuboboku.

³ Iwe, wa na adalu munda, wigyogyisa ndi ko bulya kami, gutugu beyo, wakigagu ndi kumbuso.

⁴ Luki limoti, nakauyoyiso ko bulya likpumuka limoti: wakegu bata na imi na sipananiso beyo wa ndi mino nosu ka mambwa.

⁵ Tamana beyo wogwa ndi mino! Wifimya kuwa, waga beyo wagyaga ndi mino ka

† **1:20** 1:20 bamalaika: A bamboku ba makanisa mi nimo

mambwa. Wakibimyi, nodokuto ku kaku, natumba tala kaku ka po yi.

⁶ Luki limoti, banza nibo nakaina kuso kaku a kye wamuyaga yigya ka Banikolai* mufongoni begayo imi namuyaga mino.

⁷ Mutu yi ninu a na motili ukanito binza nilo Limbengi akabikya ka Makanisa!

Mutu yi ninu opupa ndeke tutungyo, nasilya ndeke kalya bumo ya sibukuso niso apaga obili a ko tika ko Kunzi.»

Balwa ka Kanisa ya Simuluna

⁸ Mukpikilya malaika wa Kanisa ya Simuluna be:

«Mutu wa mambwa na wa mulibo, ninu okwa ndi, inisono bata na obili, akabikya be:

⁹ Nibagatu yigyogyiso kaku na yangya kaku, wina se iwe, wa mutu wa mukumbo! Nibagatu goni beyo bambanzu bikaga mino kautumbwa, banibikya be ibu ni Bayuda ni bagega se Bayuda, ba ambaza ka Abili.

¹⁰ Wakobongonitogu yigyogyiso niyo akodoku. Ukana, mumuyoniso umakya banu batu bemoti-bemoti luga kunu ka boloko kakingila baya kunu, migyogyiso banu ka masye tekebe. Wigwinonogo ka bungbigbili aka kadwe ka kukwaku, numokisya ndeke begbegbe baya bututungyo, nukalya na obili wa benze na benze.

* **2:6** 2:6 Banikolai: Kitabu yi niyi aka yi ya Bonziki ka Yuani yo akanzina kugu wa lifu ka batu fi nifa. Bapaga ndi mutuu ma fongu. Mutuu mi kibisikonogigu binza. Wanda ka Bonziki ka Yuani 2:15. **2:7** 2:7 Wanda ka Mupunganagi 2:8-9; Bonziki ka Yuani 22:2.

11 Mũtu yi nĩno a na motili ũkanĩto ũinza nĩlo Lĩmbengi akabĩkyaga ka Makaanisa!

Mũtu yi nĩno opupa ndeke tutungyo, kokwigũ ndeke ka lĩmbengi kukwakũ kwa yĩba.»

Balũwa ka Kanisa ya Peligamu

12 Mukpikilyo malaika wa Kanisa ya Peligamu ɓe:

«Mũtu yi nĩno a na dukpa yĩpye mutuli masi mĩɓa, akabĩkyaga ɓe:

13 Nibagatu kũ wikago mino, kũ ɓeyo a kiti wa ɓungama ka Abili. Luki limoti, wa wakigwinonogo ko lino kami, wakasananagu na baya niyo wikaga noyu ka likpamũka kami, gutugu ko ngbingo yi nĩno ɓamwo ndi mino demũ kami walingunũ ɓeyo ka Atipasi, kũ ku kunu kũ, ka mugi ka Abili.

14 Luki limoti, na na likpamũka likede ka uyoyiso yi: Luga ka batũ kakũ, atu na batũ ɓagogo niɓo ɓabakigũmya ka mutũũ ka Balama. Iyi nĩno awonisila ndi Balaka kaubulisyo ɓomikya Bezaleli, kaukpamya ɓe ɓiki kaulya ɓanyama niɓo ɓupága ndi ka aɓere ka ɓokunzi na kagya ɓilya.

15 Na ɓata, luga ka batũ kakũ, atu na batũ ɓagogo niɓo ɓa goni ɓakigũmya ka mutũũ ka Banikolai.

16 Yikono neki. Wakogyi ɓeyo, nodokuto ɓanũ ɓikwa kũ kakũ, nataya lũana na batũ niɓo na dukpa niyo akopupo ka munokũ kami.

17 Mũtu yi nĩno a na motili ũkanĩto ũinza nĩlo Lĩmbengi akabĩkyaga ka Makaanisa!

Mutu yi ninɔ opupa ndeke tutungyo, napá ndeke mana† ninɔ a wa kisma na lingyengye lotu. Kugu wa lingyengye li nilɔ, lino lambiya o mino likpiko. Mutu gutugu bemoti aka kibigu, kiki asi ninɔ aka nɔ ika ni bapini.»

Balwa ka Kanisa ya Tuatela

18 Mukpikilyo malaika wa Kanisa ya Tuatela be:

«Miko Kunzi ninɔ misa kaki akanze abe lidafa lo buku, magu ananginga abe ngweyi ya ligabu lapu, akabikya be:

19 Nibagatu yigya kamu, sipananiso kamu, bungbingbili kamu, ligubo kamu na adalu munda kamu. Nakaiba binza ambe wa kuwa kegugubya mbiya wanu kakitaga beyo wegugubyaga ndi mino kambwa.

20 Luki limoti, na na likpamuka limoti kauyoyiso: Wasilyoni muko yi ninɔ ina be Yezebeli pisi kaubungusogo bagya-ligubo kami, pisi kauwonisilo kagya bafanda na kaulya banyama nibo bupaga ka aperi ka bokunzi. Wina se, ibikyaga be iyi ni mugyalandu ko Kunzi.

21 Nasilyoni ngbingo ambe oyikoni, luki limoti, kapagigu kaasanana na bafanda kaki.

22 Kinili, nabumya banu na yigyogyisa kuge kugu wa kanga. Nuga banu batu basi nibo basyegge na iyi begayo, bakopo kaasa yigya yi niyo.

23 Nulumwisagatu banu babibya kaki. Kuwa wa go wa, Makanisa masi iba banu be imi

† 2:17 2:17 mana: Mukati nimo otukyogoku ndi kugu wa lisyε. Wanda ko Pupo 16:1-4.

no nakpimaga mambengi na tamanaga ka bambanzu. Nakalyaga banu mutu yikaka-yikaka luga kunu kabyenene na yigya kaki.

²⁴ Luki limoti, ifunu batu bagogo basi ba Kanisa ya Tuatela, nibo makabyegigu mutuu mi nimo na makibigu niyo balikyaga be: <Bodikidi ka Abili>, nakamubikya ambe nakamubinikisigu likumbogi lagogo.

²⁵ Luki limoti, nakamubikya ambe wigwinonogoni na nilo aka lo ma nolu, kadwe ku kwaku nodoku ndeke mino.

²⁶ Mutu yi nino opupa ndeke tutungyo, isisilogo kagya sipananiso kami kadwe ka mulibo, napa ndeke bungama kugu wa bevananza bayasi.

²⁷ Ika ndeke kaukpkyoniso na mufimbo ma ngweyi, anumula bipupu pu abe bambike.

²⁸ Ika ndeke goni no ngu mudongoni abe niyo kami katukya ka Baba, napa ndeke lingutu la busofi.

²⁹ Mutu yi nino a na motili ukanito binza nilo Limbengi akabikyaga ka Makanisa!»

3

Balwa ka Kanisa ya Salidi

¹ Mukpikilyo malaika wa Kanisa ya Salidi be: «Mutu yi nino a na mambengi ko Kunzi madia na ika na mangutu madia na ika akabikya be: Nibagatu yigya kaku, bambanzu basimaga be wamubisi, ambegy kani wokwoni ndi.

² Zuzuko, wofungusyogo binza nimo osikoni be okwi kambwa yi nino olumwogo kuwa mino

masi, kye nakinigu imi yigya kaku gutugu imoti aka yikwanana ko misa ko Kunzi kami.

³ Tamana neki mutuu nimo bupá ndi na nimo ukana ndi, wobuulyogo, woyikono. Wakibimyi, nodoku banu abe mutuu wo kubaku, wakibigu ngbingo yi nino nodoku banu mino kaungyoso.

⁴ A beyo, watu mino na bambanzu ku ka Salidi ku, nibo bakonokpodigu botu kabu. Ibu bo takpakyana ndeke ibusu na ibu, bobubini na botu kabu bitu, kye babukwanana.

⁵ Mutu yi nino opupa ndeke tutungyo, bamokisya ndeke kutuko kwotu, nakolimigu ndeke lino kaki ka kitabu ya obili. Namupupilya ndeke budemu kambwa ka Baba na kambwa ka bamalaika kaki.

⁶ Mutu yi nino a na motili ukano to binza nilo Limbengi akabikyaga ka Makanisa!»

Balawa ka Kanisa ya Filadelifia

⁷ Mukpikilyo malaika wa Kanisa ya Filadelifia be:

«Mutu yi nino a wotu na nino a na likpumuka la lingunu, nino a na lifungula la bungama ka Daudi, nino koukwo, mumbanzu kaduligu, kadula, mumbanzu koukwigu. Akabikya be:

⁸ Nibagatu yigya kaku. Niba bupo kaku, luki limoti, wobuulyagatu likpumuka kami na wakanemongonyigu ndeke. A beyo, noukwoni mupumi bikpo kambwa kaku, mumbanzu gutugu bemoti aka kakwananigu kadula.

⁹ Nupá ndeke iwe bambanzu nibo ba ka ambaza ka Abili. Bimakaga be Bayuda ni bakegu se Bayuda, ba batu ba kuboboku. Nubunisa ndeke moli kambwa kaku, biba lingunu be imi nupagatu.

10 Yeki wobuulyaga ndi likpɔmuka kami na limbengi linda, imi nubuulyogo ndeke begeyo ka yigyogyiso niyo a ndeke kodoku kaakingilaga batu basi ba obili.

11 Na buwobi kodoku. Buulyogo binza nilo wa nolu, kye mambanzu kukupyonitogu begbegbe baya bungama.

12 Mutu yi nino opupa ndeke tutungyo, nayitisa ndeke lidulu ka Ndaɓu ko Kunzi kami na kopupigu ndeke bata ku beyo. Nokpika ndeke kugu kaki lino ko Kunzi kami na lino la gudu ko Kunzi kami. Gudu yi ni Yelusalema wambiya nino osyoku ndeke kugu wa lisyɛ, ku ko Kunzi kami. Nokpikatu ndeke goni kugu kaki lino kami lambiya.

13 Mutu yi nino a na motili ukanito binza nilo Limbengi akabikyaga ka Makanisa!»

Baluwa ka Kanisa ya Laodikia

14 Mukpikilyo malaika wa Kanisa ya Laodikia be:

«Mutu yi nino ina be <A Beyo>, demu wongbingbili na walingunu, litino la masi nimo Kunzi agya, akabikya be:

15 Nibagatu yigya kaku. Nibagatu ambe wa abe libo nilo kegɔ lade ikani lazu. Wikino gutugu bi abe libo nilo lade ikani nilo lazu.

16 Luki limoti, kye wa abe libo la yapa-yapa, isi yi be wakegu abe libo lade ikani abe nilo lazu, nuzoyatu.

17 Iwe wiyipaga ikubasu be: <Na na lingama, niitoni mutu wa lingama, nakegu na yangya yo luki gutugu limoti aka.> Luki limoti, wakibogigu be wa mutu wa kigyogyiso, mutu wo kumbu,

mutu wa yangya, mutu nino kinagigu na mutu nino ikaga ndumbu.

¹⁸ Kinili, nakaubikya ambe, doku kaluwo olo nino mukongo bingoo kuno ku kami, kye wiiti kuwa lingunu mutu wa lingama. Woluwo goni kutuko kwotu, kaitikyo noku ndumbu kye wakikonitogu bata no suni. Luwatu goni ibukaso so miso, iba pungatu kuwa goni kaina.

¹⁹ Nuyoyisagatu, nupa goni azabu batu basi nibo nupaga. Gya neki kekele, woyikono.

²⁰ Hukana, na wakamaga ka mupumi, nanoyipa holi. Mumbanzu kukana liyu kami, eukwilya mupumi, ningya ku kaki, talyalya na iyi pa yimoti. ²¹ Mutu yi nino opupa ndeke tungyo, nalikisa ndeke ko kiti kami wa bungama, madongoni begeyo imi nopupa ndi mino tungyo, tikoku na Baba ko kiti kaki wa bungama.

²² Mutu yi nino a na motili, ukanito binza nilo Limbengi akabikyaga ka Makanisa!»

4

Beyo babibisogo mino Kunzi kugu wa lisyé

¹ Kumbuso yi, nina bata ndi likpamuka lagogo ko nziki. Nina ndi mupumi mumoti kugu wa lisyé, oukwikonini bigbongomu. Nukana bata ndi liyu nilo nukana ndi ka mambwa. Liyu li nilo a ndi abe nilo la sifa, anebikya be: «Dokoku kuno, nakauwonisilo makpamuka nino okwononi be igyonosa banu.»

² Ko ngbingo yi nino aka no, Limbengi ko Kunzi esilya ndi. Namina ndi kiti bemoti wa bungama

kugu wa lisyε ku kani mutu bemoti ikini kugu yi.

³ Mutu yi ninɔ a ndi kanginga abε matamu ma ligabu lapu nimo balikyaga bε yasipi na saladio. Isibe a ndi ni okungulini kiti wa bungama yi ninɔ bikululu, ananze abε litalu la ligabu lapu nilo balikyaga bε zumalidi.

⁴ Bokiti ba bungama bagogo batekebe baba na bakwanganya ba ndi no kiti yi ninɔ mukungulo kani bamboku-mboku batekebe baba na bakwanganya bikogini kugu yi. Bamboku-mboku bi nibo ba ndi bakimokisyogo botu ba yotu na begbegbe baya olo ka bamu.

⁵ Nginanaga ya ngbangbata, mungbi na pamikanaga ya ngbangbata, a ndi kotukyoku ko kiti wa bungama ku. Batala madia na ika nibo ba mambengi madia na ika ko Kunzi, ba ndi kapyε kambwa wo kiti yi ninɔ.

⁶ Kambwa wo kiti wa, a ndi kainisono abε libo lidingi bingele-ngele abε velu, ananginanaga abε nelaga.

Lugo na ka bakpolo-kpolo basi bo kiti, a ndi na makpumuka mumbanga-mbanga makwanganya, nzuyi yi yasi asi miso bigwo iki kambwa ikani kumbuso.

⁷ Luki ya mambwa a ndi kainisono abε kpwingi, nilo ya yiba a ndi kainisono abε linzidogu la ngombe. Nilo ya yisaa a ndi miso abε mambanzu, nilo ya yikwanganya abε windi ni a ka mbanu.

⁸ Luki limoti-limoti ka makpumuka mumbanga-mbanga mi nimo, a ndi na bεpapi madia asi miso aka iki kugu wa bεpapandulu

ikani kusili yi. Biti abe lisyε, ni baεεgu kaupo kaimbila be:

«Mutu Wotu, Mutu Wotu, Mutu Wotu ni Mombukwono-dosu Kunzi, nino Wongu-Kugbe,

nino a ndi, nino a mbiya wanu na nino akodoku!»

⁹ Makpumuka mumbanga-mbanga makwanganya mi nimo, imbilaga kabibiso, kapá ibiba na kamigisilyo ibiba nino a wakiko ko kiti wa bungama. Mutu yi nino a na obili ka benze na benze.

¹⁰ Bongbingo basi wa makpumuka mumbanga-mbanga makwanganya mi nimo imbilaga ndi mino, bamboku-mboku batekebe baba na bakwanganya bi nibo bodidikaga ndi kadwe ka litombu, kambwa ka mutu yi nino a wakiko ko kiti wa bungama. Banabibiso nino a na obili ka benze na benze. Bodogoku ndi, kobiso begbegbe kabu kambwa wo kiti kaki, banabikya be:

¹¹ «Mombukwono-dosu no Kunzi kusu, wokwononi kaiko na ibiba, bibiso no ngu,

kye iwe no wagya makpumuka masi, masi igyonosa ndi ka sipananiso kaku.»

5

Mikya-Kondolo aka no okwononi koukwo kitabi

¹ Kuwa wa, nina ndi mulukutu ma kitabi yimoti ka kubokuko kwa kambanzikaniko ka mutu nino a ndi wakiko ko kiti wa bungama. Kitabi yi niyo a ndi na mobiso kuso na kunzi,

yidula bingbufu, ikpokposogo na ndiko nganga madīya na ika.

² Namina ndi goni malaika nino wongu, anabikya na liyu lapu be: «Wanino okwononi kapwaga ndiko yi niyo na koukwo kitabu yi niyi?»

³ Luki limoti, iki kugu wa lisyε ikani kunu ka litombu gutugu kusili wa litombu aka, kegū ndi na mumbanzu gutugu bemoti aka nino akwanana ndi koukwo kitabu yi niyo ikani kaanda kuso yi.

⁴ Imi aka ndi libulu bipe, kye mumbanzu kinisanagu ndi, nino akwanana ndi koukwo kitabu ikani kaanda kuso yi.

⁵ Luki limoti, mboku-mboku bemoti ka bamboku-mboku batekebe baba na bakwanganya bi nibo, ebikya ndi be: «Wasa kagama. Mamina kpwingi wa livanza ka Yuda, wa libukuti ka ngama Daudi, opupa ndi tutungyo. Iyi no akwanana kapwaga ndiko madīya na ika yi niyo, oukwo kitabu!»

⁶ Kwa wa, namina ndi Mikya-Kondolo wakamaga lugo wo kiti wa bungama nino a ndi mukungulo na makpamuka mumbanga-mbanga makwanganya na bamboku-mboku. Mikya kondolo yi nino a ndi kainisono abe bakako singasu. A ndi na mapakala madīya na ika no miso madīya na ika goni, nino a mambengi madīya na ika ko Kunzi nino otikoku ka obili wasi.

⁷ Mikya kondolo yi nino, isisila ndi, ava kitabu niyo a ndi ka kubokuko kwa kumbanzikaniko ka matu yi nino a ndi wakiko ko kiti wa bungama.

⁸ Niyo ava kitabũ beyo, makpumuka mambanga-mbanga makwanganya mi nimo pa imoti na bamboku-mboku batekebe baba na bakwanganya, bobuna ndi moli kambwa ko Mikya-Kondolo wa. Mutu yikaka-yikaka a ndi na domu pa imoti na bakopo ba olo, botumini bidedede na adudu. Nimo masi mo a malumba ka batu botu.

⁹ Ba ndi kaimbila limbũ lambiya, banabikya be:

«Iwe no wokwononi kava kitabũ,
wapwaga ndiko yi.

A beyo, iwe, bamwotu ndi. Na pisi ka bangu
kaku,

waluulya ndi Kunzi bambanzu bakpu,
ba bopigo bayasi, ba masasu masi, ba bevananza
bayasi na ba bogiyo bayasi.

¹⁰ Uitisa ndi bava-ngama na bokumu kye
bagugubyi Kunzi kusu,
na ibu bika ndeke bangama ka obili.»

¹¹ Kuwa wa, nikwe bata ndi, nukana mayu
ka bamalaika fudingi kani bakungulini kiti
wa bungama bikululu. Nina makpumuka
mambanga-mbanga na bamboku-mboku. Isabu
kabu a ndi belofu na belofu na bamilio na
bamilio.

¹² Ba ndi kaimbila na liyu lapu be:

«Mikya-Kondolo nino bamwo ndi
okwononi kava ngu,

lingama, yimibo no bou,

ibiba, bibiso na mambu.»

¹³ Nukana ndi goni ni makpumuka masi nimo
kugu wa lisyu, nimo a ka litombu, kusili wa

litombu, ko libo, masi nimo a ka obili, ni banambimbimbya be:

«Mambu, ibiba, bibiso, ngu, ka benze na benze, iki ka nino a wakiko ko kiti wa bungama ikani ko Mikya-Kondolo.»

¹⁴ Makpumuka mumbanga-mbanga makwanganya mi nimo, a ndi imu kosikisya be: «A Beyo!» Bamboke-mboke bobunaga ndi ibu moli, banabibiso.

6

Bondiko madia opukogini

¹ Kuwa wa, namina ndi Mikya-Kondolo anapwa ndiko ya mambwa luga wa bondiko madia na ika. Nukana ndi luki limoti luga wa makpumuka mumbanga-mbanga makwanganya ni anapamkana na liyu lapu abe ngbangbata be: «Doku!»

² Kumbuso yi, namina ndi falasi bemoti nino wotu. Mutu yi nino a ndi kugu yi a ndi na mudotomu mugwi, bapa ndi begbegbe. A kuwa ndi tutungyo aka na a kuwa bata kainda kopupo tutungyo goni.

³ Niyo Mikya-Kondolo apwa ndiko ya yiba, nukana ndi luki limbanga ya yiba ni anapamkana be: «Doku!»

⁴ Kumbuso yi, falasi nino wangbu yi oponoku ndi. Mutu yi nino a ndi kugu yi, bapa ndi dukpa niyo yakpu, bapa ngu be indi katumba maziyo ka obili, bambanzu bapunga kamwono luga kabu.

⁵ Niyɔ Mikya-Kɔndɔlɔ apwa ndiko ya yisaa, nukana ndi luki limbanga ya yisaa ni anapamikana be: «Doku!» Niyɔ nikwe, namina falasi ninɔ wopi. Mutu yi ninɔ a ndi kugu yi a ndi na kilo yigwi.

⁶ Nukana ndi luki limoti abe liyu luga wa makpamuka mumbanga-mbanga makwanganya anabikya be: «Kilo yimoti ya nganu a mukalya ma ligubo la lisyɛ limoti, kilo yisaa ya saili * a mukalya ma ligubo la lisyɛ limoti. Luki limoti, wakoputonitogu molingo ikani vinya.»

⁷ Niyɔ Mikya-Kɔndɔlɔ apwa ndiko ya yikwanganya, nukana ndi liyu lo luki limbanga la yikwanganya ni anapamikana be: «Doku!»

⁸ Kuwa wa, nikwe ndi, namina falasi ninɔ wo bosubo. Mutu yi ninɔ a ndi kugu yi a ndi lino be Kukwaku, a ndi kakpakyana pa imoti na Mugi ka sabili. Bupa ndi ibu ngu ka panga yimoti luga wa bapanga bayikwanganya baya obili, kaulumwisogo bambanzu na badukpa, pisi ka ayundi, pisi ka bokolobu bayaruru na pisi ka banyama badiya bo tutu.

⁹ Niyɔ Mikya-Kɔndɔlɔ apwa ndiko ya kubukumuti, nina ndi kusili wa gbogbo, mabengi ka batu nibo bumwogo ndi ko bulya yibikyaga likpamuka ko Kunzi na kye bapupilya ndi budemu.

¹⁰ Batu bi nibo, bapamikana ndi be: «Mombukwono-dosu wotu na walinganu, wa kuwa kabunde iki kako ngbanga ka batu ba

* **6:6** 6:6 saili: A bumo niyo inisogo abe gbagala. Wanda goni Yuani 6:9

ɔbili na kaigiso likosi wa boɔfukosaga ndi mino bangɔ kusu?»

11 Kɔwa wa, ɓapá ndi mɔtɔ yikaka-yikaka luga kabɔ kanzɔ wotu. Bɔbikyá ndi ɓe bimumbisi mbeyi bata mino ko ngbinga mukɛɛɛ, kadwɛ kɔ kwakɔ isabɔ ka ɓagya-ligubo ɓadabɔ na ɓamamabɔ niɓɔ ɓakabɔndaga gɔni kolum-wonogo abɛ íbɔ, italyana mino.

12 Kumbuso yi, namina ɓata ndi Mikya-Kɔndɔɔ, apwa ndiko ya maɗiya. Ko ngbingo yi ninɔ, azigizo wapɔ ayonga ndi ɔbili. Mɔni opiya ndi ɓipi abɛ kutuko kwa lileɓɔ, timba wasi angbanya ɓingbɔ abɛ ɓangɔ.

13 Mangutɔ ma lisyɛ obuukana ndi ka litɔmbɔ mɔɔngɔni ɓeyɔ kou yo bumo ya sibukɔsɔ nisɔ ɓalikyaga ɓe ɓutini, obuukonogo mino no mbumbo yapɔ.

14 Lisyɛ olimika ndi mɔɔngɔni ɓeyɔ kulɔgbɔ idukufaga mino. ɓangɔpa ɓayasi na ɓouzu ɓayasi atɔkyaga ndi ka ɓapa boyi.

15 ɓangama ɓa litɔmbɔ, ɓatɔ ɓakpɔkpɔ, ɓangama ka ɓasɔda, ɓatɔ ɓa mukumbo, ɓatɔ ɓongu na ɓatɔ ɓagɔgɔ ɓasi, ɓosunzu ikani niɓɔ ɓukulikanaga, ɓisumaga ndi ka mabyɛ na ka ɓangala ɓaya matamɔ ma ɓangɔpa.

16 Kɔwa wa, ɓabikyaga ndi ɓangɔpa na matamɔ ɓe: «Tigbigbiloni, takinisonito ko misa ka mɔtɔ yi ninɔ a wakiko ko kiti wa ɓangama na tiki ɓyi na ngbɔta ko Mikya-Kɔndɔɔ.

17 A ɓeyɔ, lisyɛ lidingi la ngbɔta kabɔ odunuku, wani nɔ akwanana kahɔkaga mino?»

7

Batũ ko Kunzi ba na bakase ka tũndũkũtũ

¹ Kumbusa wa nilũ, nũmina ndi bamaalaika bakwanganya bakamanana ka mondu makwanganya ma oĩili. Ba ndi na ovivi wa mondu makwanganya mugwi be kye gutũgũ ovivi wa lindu limoti aka kovivonitũgũ, iki ka litũmbũ, ko libo lidingi ikani ka bũkũtũ.

² Kũwa wa, namina ndi malaika wagũgũ, kotukyoku miso ya ingenge. A ndi na kase ko Kunzi yi nino a na oĩili. Upamya ndi bamaalaika bakwanganya nibũ bũpũ ndi ngu yiputa litũmbũ no libo lidingi be:

³ «Makoputonitũgũ litũmbũ gutũgũ libo lidingi aka ikani bũkũtũ kadwe kũ kwakũ tomosisyo mino kaũdwaga bosunzu ko Kunzi kusu bakase ka tũndũkũtũ.»

⁴ Kũwa wa, betũlya ndi isabũ ka bambanzũ nibũ bũdwaga ndi na bakase. Ba ndi belũfũ miya imoti batekebe bakwanganya na bakwanganya, ka bopigo bayasi ka Bezaleli.

⁵ Ko pigo ka Yuda, ba ndi bambanzũ belũfũ tekebe na baba nibũ bũdwaga ndi na kase, ko pigo ka Lubeni, bambanzũ belũfũ tekebe na baba,

ko pigo ka Gadi, belũfũ tekebe na baba,

⁶ ko pigo ka Aseli, belũfũ tekebe na baba,

ko pigo ka Nafutali, belũfũ tekebe na baba,

ko pigo ka Manasi, belũfũ tekebe na baba,

⁷ ko pigo ka Simioni, belũfũ tekebe na baba,

ko pigo ka Lawi, belũfũ tekebe na baba,

ko pigo ka Isakali, belũfũ tekebe na baba,

⁸ ko pigo ka Zabuloni, belũfũ tekebe na baba,

ko pigo ka Yezeḡu, beḡofu tekebe na baba,
na ko pigo ka Benyamini, beḡofu tekebe na baba
ḡoni.

Musilyoni mudingi

⁹ Kḡwa wa, namina ndi ambaza mudingi
ka bambanzu. Mumbanzu ḡutugu bemoti aka
kakwananigu ndi kautanga. A ndi bambanzu
bo giyo yasi, ba bopigo bayasi, ba bevananza
bayasi na ba masasu masi. Ba ndi bakamanana
kambwa wo kiti wa bḡngama na kambwa ko
Mikya-Kondolo, bimokisyogini bakanzu botutu
kani bogwini mangḡ ma masisi.

¹⁰ Ba ndi kapamikanaga be: «Muhukuso ako-
tukyoku ko Kunzi kusu, ninḡ a wakiko ko kiti wa
bḡngama, na otukyoku ḡoni ko Mikya-Kondolo!»

¹¹ Kḡwa wa, bamalaika basi niḡo ba ndi no
kiti wa bḡngama mukungulo, bamboku-mboku
na makpumuka mumbanga-mbanga makwan-
ganya, bodidika ndi kadwe ka litombu, kambwa
wo kiti wa bḡngama, banabibiso Kunzi.

¹² Ba ndi kabikya be: «A beyo! Bibiso, ibiba,
yimibo, kamigisya Kunzi ibiba, bukpu, bou no
ngu, a ko Kunzi kusu, ka benze na benze! Asi
beyo aka yo!»

¹³ Kḡwa wa, mboku-mboku bemoti luga kabu
emuusa ndi be: «Batḡ tino piye bo bimokisyogi
bakanzu botutu bo? Bapunya yani?»

¹⁴ Nasikisya ndi be: «Mombukwana-dami, iwe
no wakaiba!» Ebikya kḡwa ndi be:
«Niḡana, a batḡ bi niḡo bopupogi ka yigyogyiso
yidingi.

Busukusoni bakanzu kabu,

bububiso bitu na bangu ko Mikya-Kondolo.

¹⁵ Kinili, babakamanana kambwa wo kiti wa bungama ko Kunzi,

bikaga kabibiso, biti na lisyε, ka ndabu kaki.

Mutu yi nino a wakiko ko kiti wa bungama, ubuulyagatu ndeke.

¹⁶ Bakimukanigu ndeke bata nza, ikani musasa, gutugu moni aka kusumbigu ndeke bata, ikani buzu.

¹⁷ A beyo, Mikya-Kondolo nino a lugo wo kiti wa bungama,

ubuulyagatu ndeke,

ukpkyoniso ka likpakpa lo libo la obili walingunu,

Kunzi ukpaga ndeke bamomiso-misa kabu basi.»

8

Bopwini ndiko ya madīya na ika

¹ Niyō Mikya-Kondolo apwa kuwa ndi ndiko ya madīya na ika, pa adakyana ndi kugu wa lisyε biwo ka badakika abe batekebe basaa.

² Kumbuso yi, numina ndi bamalaika madīya na ika bakamanana kambwa ko Kunzi, bupa ndi basiba madīya na ika.

³ Kuwa wa, malaika wagogo odoku ndi kaamaga ka kpolo-kpolo wa gbogbo. A ndi na sani wa olo nino babusyaga mino adudu. Bapa kuwa ndi adudu wakpu kye api ka aperi pa imoti na malumba ka batu ko Kunzi basi kugu wa gbogbo wa olo nino a ndi kambwa wo kiti wa bungama no.

⁴ Muki ma adudu yi ninɔ, pa imoti na malumba ka batu ko Kunzi, apunga ndi katukya ka maboku ka malaika, anafaka ko Kunzi.

⁵ Kumbuso yi, malaika ava ndi sani wa adudu yi ninɔ, atumisa ndi na makamɔ mo buku ba gbogbo bidɛ, ambimboku ndi kunu ka litombu. Ko ngingo yi ninɔ aka nɔ, a kuwa ndi mupamu ma ngbangbata, gbungbu, nginanaga yi se kuwa azigizo.

Bamalaika bakofya basiba

⁶ Kuwa wa, bamalaika madɔya na ika niɔ ba ndi na basiba madɔya na ika bayigwigo, bibungusyaga ndi bapunga kofyo.

⁷ Malaika wa mambwa ofya ndi siba. Kuwa wa, mwayi ya mambuɔ no buku yimatikana na bangu aluka ndi. Mutili mimoti ma litombu ka misaa osilaga ndi. Mutili mimoti ka misaa ma bukuto pa imoti na tonito osilaga ndi goni.

⁸ Kumbuso yi, malaika wa yiba ofya ndi siba. Badikita kuwa ndi ko libo lidingi, luki limoti nilo a ndi abe ngupa yidingi kika kagbundikana. Mutili mimoti ka misaa mo libo li nilo, iita ndi bangu.

⁹ Ligbuta limoti la yisaa la banyama niɔ bikaga ko libo na ligbuta limoti la yisaa la babato, baputikana ndi.

¹⁰ Kumbuso yi, malaika wa yisaa ofya ndi siba. Lingutu lidingi nilo a ndi kagbundikana abe lidafa lo buku, opukoku ndi kugu wa lise, ogwoku kugu wa mutili mimoti ma misaa mo mobo na makpakpa.

¹¹ Lino la lingutu li nilo ni Buzyo. Kuwa wa, mutili mimoti ma misaa mo mobo oziwa ndi bizyo. Batu budingi bi nibo bomwa ndi, bolumwaga ndi kye libo li nilo a kuwa ndi bizyo.

¹² Kuwa wa, malaika wa yikwanganya ofya ndi sifa. Mutili mimoti ma misaa mo ma moni apatikana ndi pa yimoti na nimo ma timba na nimo ma mangutu. Kinili, bungbanganya kegū ndi bata ka mutili mimoti ma misaa mo ngbingo wa lisyē na nimo mo biti goni.

¹³ Kumbuso yi, nikwe ndi bata, namukana kuwa ndi windi bemoti nino a ndi ni itundulini kugu kuge, anigomiso na liya lapu be: «Hebe! Hebe! Kumbu yidingi ka batu ba litombu ka basifa nibayo bamalaika basaa bayagogo bakabunda kofyo!»

9

¹ Kumbuso yi, malaika wa kubukumuti ofya ndi sifa. Nina ndi lingutu limoti nilo ogwoku ndi kotukyoku kugu wa lisyē. Bapa ndi lingutu li nilo lifungula la libye lodu la mugi ka sabili.

² Lingutu li nilo, oukwa kuwa ndi libye lodu la mugi ka sabili. Muki ondindikana ndi bindengbu-ndengbu, anopupoku ka libye ku abe bakabusya fulu. Muki mi nimo atikya ndi moni na lisyē biwadi.

³ Banokilingbo bapunga ndi kopupoku ko muki ku, bomisikono wasi bingwi. Bapa ndi ngu mudongoni abe niyo ka nakwaa-gbani.

⁴ Bubikya ndi be bakoputonitogu mapaku, gutugu tonito aka, ikani bukato, luki limoti, be

bugyogyisi batu nibo bakegu na bakase ko Kunzi ka tunduhuto kabu.

⁵ Bakupagu ndi banokilingbo bi nibo matuu kaumwogo batu bi nibo, luki limoti, be bugyogyisi ka batimba kubukumuti. Muzuzula kabu ikaga ndi mufongoni abe nimo ka nakwaa-
gbani.

⁶ Ka masye mi nimo, bambanzu bakisatu ndeke kukwaku, luki limoti, bakinigu ndeke. Batatanilyatu ndeke kukwaku, luki limoti, kukwaku upikita.

⁷ Banokilingbo bi nibo, ba ndi kainisano mufongoni abe bafalasi ni bubungusyogini kaina ka lunga. Ba ndi no luki limoti abe begbegbe ka bamu kabu abe nibayo baya olo, misa kabu abe nimo ka bambanzu.

⁸ Tukatu kabu a ndi mufongoni abe nito ka boko, manzu abe nimo ko kpwingi.

⁹ Kubatu kabu a ndi kainisano abe bakimokisyo botu baya ngweyi. Bepari kabu a ndi kobuko abe mayu ma bamasuwa ba lunga beyo obukogo mino kani bafalasi buidingi bakauluto kaina ka lunga.

¹⁰ Kundu kabu a ndi mufongoni abe niyo ka banakwaa-
gbani, no mowo bibakaka. Ngu yigyogyiso bambanzu ka batimba kubukumuti a ndi ka kundu kabu.

¹¹ Ngama kabu ni malaika wa libye lodu la mugi ka babilu, nino ina ka Libelenia be «Abadoni», ka Ligiliki be «Apolioni» isi yi be «Muruputa».

¹² Yigyogyiso ya mambwa okitogini. Kumbusa wa niyo, yigyogyiso yagogo yiba, opuponokuto

bata.

¹³ Malaika wa maḍiḍya ofya ndi siḍa. Nḱana kḱwa ndi liyḱ limoti kotukyoku ka mondu makwanganya ma gbogbo wa ɔlo ninɔ a ndi kambwa ko Kunzi.

¹⁴ Liyḱ li niɔ, abikya ndi malaika wa maḍiḍya ninɔ a ndi na siḍa nɔ be: «Ʋkulaga bamalaika bakwanganya niɔ babḱpikila ko libo lidingi Efulati.»

¹⁵ Bḱkulaḱa kḱwa ndi. Ba ndi bakitulya kolumusogo ko ngbingo yi ninɔ, ka lisyɛ li niɔ, ka timba yi ninɔ na ka syangasu si niɔ mutili mimoti ma misaa ka bambanzu.

¹⁶ Betulya ndi isabu ka basuda niɔ buḱakilya ndi bafalasi kaında ka lɔnga, ba ndi bamilio bamiya baba.

¹⁷ Kḱwa wa, numina ndi bafalasi bi niɔ ko nziki pa imoti na basuda niɔ ba ndi kugu yi. Basuda bi niɔ ba ndi bakimokisyogo batḱ baya ngweyi ka bambanzi bingbungbu abe buku, bayagɔɔ bipiḱi abe beḱaba na bayagɔɔ aninisa abe modidi ma selengunde. Bamḱ ka bafalasi a ndi mḱɔngɔni abe nibayo ka bokpwingi. Buku, muki na libu lazḱ a ndi kopupo ka nɔkḱ kabḱ biyulu-vulu.

¹⁸ Mutili mimoti ma misaa ka bambanzu, bolumwanaga ndi ka muzuḱla misaa mi niɔ, ko buku, ko muki na ka libu lazḱ niɔ a ndi kopupo ka nɔkḱ ka bafalasi bi niɔ.

¹⁹ A beyo, ngu ka bafalasi bi niɔ a ndi ka nɔkḱ kabḱ na ka kundḱ kabḱ. Kundḱ kabḱ niyo bugyagyaga ndi na iyu bambanzu, a ndi na bamḱ abe banzuka.

²⁰ Batḱ bi niɔ basikana ndi ni bakokwogigu

ka muzuza mi nimo, bakasananagu ndi na bokunzi nibo bigyilya ndi na maboku kabu. Bisilaga ndi kobibiso mambengi ma bunye, basanamu baya olo, fiza, bangweyi, matamu na bengbingili. Makpamuka mi nimo masi kakwananigu ndi kaina, ikani kaukana, ikani kakpakyana.

²¹ Batu bi nibo, bakasananagu ndi na yigya kabu yanye, yimwo bambanzu, ya luga, ya bilya na yo kubaku.

10

Malaika no mikya kitabu

¹ Kuwa wa, namina bata ndi malaika wagogo nino wongu kotukyoku kugu wa lisyε. Ikuba a ndi na iyi yitikyo biwadi, isibe akungulini ka mu bikululu, miso ananze abe moni, magu abe madada mo buku.

² A ndi no mikya kitabu mugwi. Kitabū yi niyo a ndi yihukwikono. Kuguko kaki kwa kumbanzikaniko a ndi ko libo lidingi na nikwo kwa kulekuke kubi.

³ Apamikana ndi na liyu lapu abe kprisingi kiko kalungukyana. Niyo apamikana beyo, bangbangbata madiya na ika bapamikana ndi.

⁴ Niyo bangbangbata madiya na ika bapamikana beyo, na kuwa ndi wakitulya kokpikogo, luki limoti, nukana ndi liyu kotukyoku kugu wa lisyε, be: «Wakokpikonitogu likpamuka li nilo bangbangbata madiya na ika bobikiyi, buulya ka limbengi kaku aka.»

⁵ Kuwa wa, malaika nino namina ndi wakamaga kuguko kumoti ko libo lidingi, kwagogo kubi,

anana ndi kubokuko kwa kumbanzikaniko kugu wa lisyε.

⁶ Ako kuwa ndi silika ko lino ko Kunzi ninu a na obili ka benze na benze, ninu agya ndi lisyε na masi nimo a mino, litombu na masi nimo a mino, libo lidingi na masi nimo a kuso yi. Malaika yi ninu abikya kuwa ndi be: «Ngbingo a kuwa mukudu!»

⁷ Luki limoti, ko ngbingo yi ninu malaika wa madiya na ika ofya ndeke mino sifa, Kunzi otulyasa ndeke bodikidi kaki mufongoni beyo abikyaga ndi mino pisi ka bogyalandu nibo bagugubya ndi.»

⁸ Kumbuso yi, liyu nilo nukana ndi kotukyoku kugu wa lisyε ebikya bata be: «Winda kava mikya kitabu ninu muhukwikono ka maboku ka malaika ninu a wakamaga kugako kumoti ko libo lidingi kwagogo kubi.»

⁹ Kuwa wa, nakruda ndi malaika, nakunga ndi mikya kitabu yi ninu. Ebikya ndi be: «Vano, walya. Ika bindenge-ndenge abe nzuki ka manoku, luki limoti, ika bizyo ka mama kaku.»

¹⁰ Nava ndi mikya kitabu yi ninu ka maboku ka malaika, nalya. A ndi bindenge-ndenge ka manoku abe nzuki. Luki limoti, niyo nomyo, mama apunga ndi ketula.

¹¹ Kumbuso yi, bebikya kuwa ndi be: «Wisisi-laga bata kanzina na bogyalandu ka bopigo, ka bevananza, ka masasu dididi na ka bangama.»

11

Bademu baba

¹ Kūwa wa, bεpá ndi ligugū limoti nilo lipima nolu bñnda, bebikya ndi bε: «Wamaga, winda kopimo bñnda ba Ndaβu ko Kunzi na gbogbo, utanga goni bambanzu nibo babibisogo Kunzi kuso yi.

² Luki limoti, wakopimonitogu pa yangba ya Ndaβu ko Kunzi kye busilya ndi batu nibo bakamibigu. Baditaga ndeke gudū wotu ka batimba batekebe bakwanganya na baba.

³ Nutika ndeke bademu kami baba, bakimokisyogo botu baya lilebu. Banzina ndeke na bugyalandu ka masye elofu yimoti bamiya baba na batekebe madīya.»

⁴ Bademu baba bi nibo ni bukuto tiba ta mizeituni na batala baba nibo ba bakamaga kambwa ka Mombukwana wa litombu.

⁵ Mambanzu kakisa kaudwa, buku opupoku ka noku kabu, ulumwisogo batu bi nibo. A beyo, mambanzu kikipunda kaudwa, okwo inguo ya kukwaku kwi nikwo.

⁶ Bademu bi nibo ba no ngu yikpingba lisyε bε kye mbwayi kolukonitogu ka masyε mi nimo biko mino ibu kanzina na bugyalandu. Ba goni no ngu yiikosa libo kaiita bangu. Ba bata goni no ngu yipá yigyogyiso dididi ka obili bongbinga basi madongoni beyo bopo mino.

⁷ Ngbingo yi ninu bama ndeke mino kanzina na bugyalandu beyo, nyama ninu opupoku ndeke ka libye lodu la mugi ka babili, ulanana ndeke na ibu, ukitaga no ngu, ulumwisogo.

11:4 11:4 Wanda ka Zakalia 4:3, 11-14. **11:6** 11:6 Wanda ka 1 Bangama 17:1; Pupo 7:17-19; 1 Samueli 4:8. **11:7** 11:7 Wanda ka Danyele 7:3, 7, 21.

8 Bamanda kabu ika ndeke ka pa yangba ya gudu mudingi ku babangilaga ndi mino Mombukwono-dosu ka musalaba. Bakingyosogo gudu yi nino na Sodomu* ikani Misili.

9 Batu ba devananza bayasi, bopigo bayasi, masasu masi na giyo yasi, bika ndeke kaanda bamanda kabu no miso aka ka masye masaa na nusu ni bakegu kapa be bolumbi.

10 Batu ba litombu basi bika ndeke ka magyagya ko bulya kukwaku ka bogyalandu baba bi nibo. Balyisa kuwa ndeke dumo, bapanana mukumbo bizazaza kye bogyalandu bi nibo bulyisa ndi kumbu kuge.

11 Luki limoti, kumbusa wa masye masaa na nusu mi nimo, chu nino apaga obili usilya ndi kotukyoku ko Kunzi, ingya ka bamanda ka bogyalandu bi nibo abilila ndi. Kuwa wa, batu bi nibo ba ndi wa, botuma ndi na ombombo bidde.

12 Bogyalandu baba bi nibo bukana ndi liyu limoti lapu kotukyoku kugu wa lisyε, ubikya be: «Dokoniku!» Badaka kuwa ndi kugu wa lisyε ko miso ka bomuyoniso kabu, bekuaba utikya ndi.

13 Ko ngbingo yi nino aka no, azigizo wapu oyunga ndi obili. Mutili mimoti ko tili tekebe ya gudu apanzikana ndi. Bambanzu belofu madya na ika (7.000) bolumwaga ndi na azigizo yi nino. Kuwa wa, batu bi nibo basikana ndi botuma ndi na ombombo bidde, babibiso Kunzi nino kugu wa

* **11:8** 11:8 Sodomu: A likingyosi la bunye. Misili a likingyosi ka batu bi nibo bakamibogigu Kunzi, bomuyoniso ka bomikya Bezaleli. Batu bi nibo bakamibogigu Kunzi bobibisaga gbilito

11:11 11:11 Wanda ka Ezekieli 37:5-10.

lisyε.

¹⁴ Yigyogyiso ya yība okitogini, luki limoti, niyō ya yisaa a ko pisi.

Siba ya māfiya na ika

¹⁵ Kūwa wa, malaika wa māfiya na ika ofya ndi siba. Mayū mapū ibukusa ndi kotukyoku kūgu wa lisyε, ɓε: «Mbiya wanū, ɓungama kūgu wa ɔbili a kūwa ka mābokū ka Mombukwonodosu ību na Masiya kaki. Ika ndeke ngama ka ɓenze na ɓenze.»

¹⁶ Bam̄bokū-m̄bokū ɓatekeɓe ɓaba na ɓakwanganya (24) nībō ɓikaga ka ɓokiti kabū ɓa ɓungama kambwa ko Kunzi, ɓodidika ndi kadwe ka litombū, ɓanabibiso Kunzi,

¹⁷ ni ɓanabikya ɓε:

«Takaumigisilyo ibiba, iwe Mombukwonodosu Kunzi, Wongu-Kugbe, iwe yi nino wambiya wanū na wa ndi, kye womosa ndi ɓungama kakū pisi ko ngu yidingi kakū.

¹⁸ Mambengi ukandikakanaga ndi ɓatu ɓa ɓevananza ɓayagogo ɓikpeki-kpeki, luki limoti, lingangi kakū inisononi.

Ngbingo muko mungimbo ka ɓatu nībō ɓokwaga ndi, itulyonini,

a ngbingo kaukalya ɓagya-ligubo kakū, ɓogyalandū kakū,

na ɓatu kakū ɓasi na nībō ɓūɓangaga,

ɓatu ɓa payaya na ɓatu ɓa ibiba.

A ngbingo kaulumwisogo ɓatu ɓi nībō ɓaputaga ɔbili!»

¹⁹ Kɔwɔ wɔ, Ndabɔ ko Kunzi niyɔ ikaga kɔgɔ wɔ lisyɛ oukwikana ndi, kpokoyo wɔ agumɛ inisono. Kumbuso yi, a kɔwɔ ndi nginanaga ya ngbangbata, gbungbɔ, pamikanaga ya ngbangbata, azigizo pa imoti no mɔwayi yidingi ya mambunga.

12

Muko na gbita

¹ Kumbuso yi, likingyosi lidingi opupana ndi kɔgɔ wɔ lisyɛ, muka bɛmoti a ndi wakimokisya mɔni, timba a ndi kusili wa magɔ kaki. Kɔgɔ wɔ mɔ kaki, a ndi na bɛgbɛgbɛ baya mangutu tekebe na maba.

² Muko yi ninɔ a ndi na mɔma, a ndi kakɔgwaga ko bulya mɔzɔzɔla ma libukuti.

³ Likingyosi lagɔgɔ opupana ndi kɔgɔ wɔ lisyɛ, a ndi gbita bɛmoti ninɔ mudingi ongbomyini bingbɔ. Gbita yi ninɔ a ndi na bɔmɔ madiya na ika na mapakala tekebe. Bɔmɔ bayasi a ndi na bɛgbɛgbɛ aka.

⁴ Mɔkɔndɔ kaki oluta ndi mutili mimoti ma misaa ma mangutu, oɔukoku ndi bingwuuu kɔnɔ ka litɔmbɔ. Amaga ndi kambwa ka muko yi ninɔ a ndi buwobi kabukata bɛkyɛ alyi miki ngbingo yi ninɔ opupoku mino.

⁵ Kɔwɔ wɔ, muko yi ninɔ abukata ndi miki mɔlukɔ yi ninɔ alyɔ ndɛkɛ bɔngama kɔgɔ ka bɛvananza bayasi pisi ka mufimbo ma ngweyi. Luki limoti, bɔɔokisa ndi mikaki bɔkwa buwobi no Kunzi, ko kiti kaki wa bɔngama.

⁶ Muko yi ninɔ apikita kɔwɔ ndi ka isa, ka pa yi niyɔ Kunzi a ndi ni abungusilyogini bɛkyɛ biki

kakwisa ku ka masye elofu yimoti bamiya baba na batekebe madhya (1.260).

⁷ Kuwa wa, lunga atinika ndi kugu wa lisyε. Mikaeli pa imoti na bamalaika kaki, bataya ndi lunga na bagbita. Bamalaika ka gbita bogulyo kuwa ndi goni ibu ka lunga.

⁸ Luki limoti, babuma ndi gbita. Iki iyi ikani bamalaika kaki bakakwananigu ndi bata ibu kaiko kugu wa lisyε.

⁹ Kuwa wa, badikitoku ndi gbita kunu wasi. Gbita mudingi yi nino ni nzuka wandeli nino ina be «Mumuyoniso» ikani «Abili», nino ikaga kauobobu batu basi ba litombu. Bambimba ndi kunu ka litombu pa imoti na bamalaika kaki.

¹⁰ Kumbuso yi, nukana ndi liyu lapu kotukyoku kugu wa lisyε, anabikya be: «Mbiya wanu, muhukuso odunuku. Mbiya wanu, Kunzi kusu owonisilini ngu na bungama kaki. Mbiya wanu, ngu ka Masiya kaki inisonini. A beyo, batindikini ka litombu, mutu yi nino ikaga ndi kausungulya bomomосу bita na lisyε kambwa ko Kunzi.

¹¹ Bomomосу bandungilyaga ndi pisi ko ngu ya bangu ko Mikya-Kondolo na pisi ka munzina ma linganu nimo bopupilya ndi mino budemu. Ba ndi bakitulya kapá obili kabu kadwe ka kukwaku.

¹² Kinili, gwoni magyagya, iwe lisyε na ibunu basi nibo mikaga kugu wa lisyε! Luki limoti, kumbu kunu, batu bi nibo ma ka litombu na ko libo lidingi kye mumuyoniso osyini ku kunu, a mutumo na lingangi bidε kye akaiba be a no ngbingo mukufu.»

¹³ Niyo gbita iba be batindikiniku kunu ka litombu, apunga ndi kakpumya muko nino abukuta ndi miki muluku yi no.

¹⁴ Luki limoti, bapa ndi muko yi nino bepari bayiba abe nibayo ko windi mudingi be kye awiwi, aga ka isa ka pa yi niyo babungusilyaga ndi, byi na nzuka yi nino. Na ku beyo, bikaga ndi kakwiso ka byanga bisaa na nusu.

¹⁵ Kwa wa, nzuka yi nino ozoya ndi libo akika beyo libo lidingi akika mino kumbusa ka muko, be kye libo li nilo akikisi.

¹⁶ Luki limoti, litombu asingya ndi muko yi nino, litombu oukwa ndi munoku, omya libo nilo opupa ndi ka munoku ka gbita.

¹⁷ Limbengi atula ndi gbita na muko yi nino. Gbita aga kwa ndi kataya lunga na bomiki bagogo nibo ka muko yi nino. Isi yi be na batu bi nibo bobuulyogo mutuu ko Kunzi, banopupo budemu ko bulya ka Yeso.

¹⁸ Kumbuso yi, gbita yi nino amaga ndi kubi wo libo lidingi.

13

Nyama wa mambwa

¹ Kwa wa, namina ndi nyama bemoti anop-upoku ko libo lidingi. A ndi na samu madiya na ika na mapakala tekebe. Kugu wa lipakala limoti-limoti a ndi na begbegbe. Na kugu wa samu, bokpika ndi mino mutumbwa Kunzi.

² Nyama yi nino namina ndi no, a ndi kainiso abe sukopi. Magu kaki a ndi abe nimo ka imbubu, munoku abe nimo ka kpwingi. Gbita yi

ninɔ apá ndi bututungyo kaki, kiti wa bɔngama kaki no ngu yidingi.

³ Mɔ mumoti luga wa bama ka nyama yi ninɔ, a ndi kainiso abe kika ni bagbitini binye buwobi kokwo, luki limoti, pwayi yi a kɔwa ndi ni obyini. Batɔ basi ba litɔmbɔ bombombaya ndi kamina nyama yi ninɔ, bapɔnga ndi kabibya bingbooo.

⁴ Batɔ basi bapɔnga ndi kobuna moli kambwa ka gbita, kye apá ndi nyama yi ninɔ bɔngama kaki. Bapɔnga ndi gɔni kobuna moli kambwa ka nyama yi ninɔ, banabikya be: «Wani nɔ a mɔɔngɔni na nyama yi nimɔ? Wani nɔ akwanana katayana na iyi ndɔmbi?»

⁵ Bapá ndi nyama yi ninɔ ngu yinzina, bugindo na niyo itumbwa Kunzi. Basilya ndi bɔngama ka batimba batekebe bakwanganya na baba (42).

⁶ Kɔwa wa, apɔnga ndi katumbwa Kunzi, anatumbwa lino kaki, pa kaki ya buliki na batɔ basi niɔ bikaga kugu wa lise.

⁷ Bahukwilya ndi mupumi kabumana na batɔ ko Kunzi, anabuma. Bapá ndi gɔni bɔngama kugu ka batɔ basi, bopigo bayasi, bevananza bayasi, masasu masi na giyo yasi.

⁸ Batɔ basi ba litɔmbɔ babibisatu ndeke, basi niɔ mino kabu kegu ndi makikpiko katukya ka mupunganagi ma obili ikani ka kitabu ya obili niyo ko Mikya-Kondolo ninɔ bamwo ndi.

⁹ «Mutu yi ninɔ a na motili, ukanito.

¹⁰ Mutu yi ninɔ batwa ndi kaında ka boloko, bamakya ndeke ka boloko, mutu yi ninɔ batwa ndi be okwa ndeke dukpa, bamwo ndeke na dukpa aka. Kɔwa wa go wa, batɔ ko Kunzi

bokwononi kaiko na adalũ munda pa imoti na baya.»

Nyama wa yîba

¹¹ Kumbuso yi, namina ndi nyama wagogo anopupoku ka litombũ. A ndi na mapakala maba madongoni abe nimo ko mikya-kondolo, a ndi kanzina abe gbita.

¹² Agyaga ndi mutuu masi nimo nyama wa mambwa obisaga ndi kambwa kaki. Akpamyaga ndi litombũ pa imoti na batũ basi nibo ba kuso yi be bobuni moli kambwa ka nyama wa mambwa nino a ndi na ipukulu ya pwayi yidingi niyo bagbita ndi.

¹³ Nyama yi nino wa yîba no, a ndi kagya mokingyosi mumbanga-mbanga. Osisogoku ndi gutugu buku aka kotukyoku kugu wa lisyẽ, kadwe kunu ka litombũ ko misa ka batũ basi.

¹⁴ Ubobogo ndi batũ ba litombũ pisi ka mokingyosi nimo bakpamyanda ndi be iki kagya kambwa ka nyama wa mambwa. Ubikya ndi batũ ba litombũ be bagyi sanamu ka nyama nino bagbita ndi na mupanga, luki limoti, isisilaga ndi kaika na obili aka.

¹⁵ Kumbuso yi, nyama wa yîba inisana ndi no ngu, ahusyo na ohu wa obili sanamu ka nyama wa mambwa, kye sanamu yi niyo, akwanani kanzina na kaulumwisogo batũ bi nibo bakikigu kabibiso.

¹⁶ Nyama wa yîba yi nino apa ndi mutuu ka batũ basi: batũ ba payaya na batũ ba ibiba iki batũ ba mukumbo na nibo ba yangya iki batũ bukulkanaga na bosunzu, be subisi ifa

ka kubokuko kwa kumbanzikaniko ikani ka itundukuso.

¹⁷ Mumbanzu gutugu bemoti aka, kakwananigu ndi koluwo ikani kagaba luki ni kegụ na kele yi niyo, isi yi be lino ka nyama yi nino ikani isabu yi niyo akowonisilo lino kaki.

¹⁸ Wanu, okwononi kawa kaiko na yimibo. Mutu yi nino a na yimibo, akwanana kotombisyo isabu yo lino ka nyama, kye a isabu yo lino ka mumbanzu bemoti bene. Isabu yi a miya madia, batekebe madia na madia (666).

14

Limbu ka batu nibo binisana ndi na muhukuso

¹ Kumbuso yi, nikwe ndi, namina ndi Mikya-Kondolo wakamaga ka ngupa ya Siona. A ndi pa imoti na bambanzu belofu miya yimoti batekebe bakwanganya na bakwanganya (144.000). Ba ndi no lino kaki na nilo ka Abaki ka tunduruto kabu.

² Kawa wa, nukana ndi liyu limoti kotukyoku kugu wa lisyu, anaungwa abe bodungo bayakpaku na goni abe mupamu mapu ma ngbangbata. Liyu li nilo nukana ndi lo a ndi abe bakiko kaungbata badomu.

³ Bambanzu belofu miya yimoti batekebe bakwanganya na bakwanganya bi nibo (144.000), ba ndi kaimbila limbu lambiya kambwa wo kiti wa bungama, kambwa ka makpamuka makwanganya na kambwa ka bamboku-mboku. Kegụ na mumbanzu gutugu bemoti aka nino akwanana ndi kakingilaga limbu li nilo, kiki asi bambanzu belofu miya

yimoti batekebe bakwanganya na bakwanganya (144.000) aka nibo Mikya-Kondolo ulua ndi na bangw kaki ka obili.

⁴ Batu bi nibo bakaputagu ndi nzuyi kabu kasye na boko, bibuulyatu ndi. Babibyaga Mikya-Kondolo pa yasi ku iko mino kaında. Buluwa ndi luga ka batu bagogo kye biki batu ba mambwa, kaupá ka apee ko Kunzi na ko Mikya-Kondolo.

⁵ Bakabikyagu ndi ibu bonggo gutugu lisyé limoti aka. Bakegu na ibo gutugu yimoti aka.

Bamalaika basaa

⁶ Kumbuso yi, namina ndi malaika wagogo ninó a ndi kawíwa kugu kuge. A ndi no Mongoni Manza ma benze na benze nimo akwanana ndi kabikyaga batu ba litombu: bogiyo bayasi, bopigo bayasi, masasu masi na bevananza bayasi.

⁷ Kuwa wa, abikya ndi na liyu lapu be: «Mubongoni Kunzi, mabibiso, kye ngbingo kaki kako mungimbo ka bambanzu itulyonini. Bunoni moli kambwa ka mutu yi ninó agya ndi lisyé na litombu, libo lidingi na makpakpa.»

⁸ Malaika wa yiba, abyeku ndi ninó wa mambwa, anabikya be: «Mugi mudingi ma Babiloni oponzikonini, oponzikonini lingunu. Iyi ninó umusaga ndi batu basi vinya wa ngbuta ya bilya kaki.»

⁹ Malaika wa yisaa, ubyeku ndi nibo baba ba mambwa, anabikya na liyu lapu be: «Mumbanzu kobuna moli kambwa ka nyama yi ninó na kambwa wa sanamu kaki, babiso ida ka itundukuso ikani ka kubokuko kaki,

10 iyi goni, amwatu vinya wa ngbuta ko Kunzi. Vinya yi ninɔ babungusyaga ndi ni bakamotonigu no libo, babungwa ka kɔpɔ kaki wa ngbuta. Mutu yi ninɔ igyogyisa ndeke ko buku na libu lazɔ kambwa ka bamalaika botu na kambwa ko Mikya-Kondɔɔ.

11 Muki mo buku ba yigyogyiso kabu ika ndeke kadaka kugu ka benze na benze. Yukumo kigu ndeke biti na lisyɛ, ka batu bi niɔ bobunaga ndi moli kambwa ka nyama na sanamu kaki, na ka basi niɔ subisa ndi ida yo lino kaki.»

12 Kinili, okwononi be batu ko Kunzi niɔ bagyaga mutuu kaki, babailya Yeso, biki na adalu munda.

13 Kumbuso yi, nukana ndi liyu kotukyoku kugu wa lisyɛ anabikya be: «Kpiko likpamuka li nili: <Katukya mbiya wanu, igyagya a ka batu niɔ bakokwo kani ba kuso ka Mombukwonodosu!» Limbengi akabikya be: «A beyɔ, bimumbisatu kumbusa wa yigyogyiso, kye yigyigyilya kabu yanza iko pa imoti na ibu.»

Kobuulyo masɔɔ ma ɔbili

14 Niyo nikwe bata, nina ndi ikuba yimoti bitu. Mutu bemoti a ndi wakiko kugu yi, aninisa abe mika-mumbanzu. A ndi na begbegbe baya ɔɔ ka mu, na dukpa yipyɛ yiko masɔɔ.

15 Malaika wagogo opupoku ndi ka Ndabu ko Kunzi, apama ndi mutu yi ninɔ a ndi wakiko kugu wa likuba be: «Va kawa dukpa kaku, wapunga kobuulyo masɔɔ! Ngingo mubuulyo itulyonini kye masɔɔ ma ɔbili a kawa mungata.»

¹⁶ Kwa wa, mutu yi nino a ndi wakiko kugu wa ikaba, ava ndi dukpa kaki, obuulya ndi masolo ma obili.

¹⁷ Malaika wagogo opupoku ndi ka Ndabu ko Kunzi niyo kugu wa lisyε. A ndi goni iyi na dukpa yipyε.

¹⁸ Kumbuso yi, malaika wagogo nino a ndi no ngu kugu wo buku, opupoku ndi ka gbogbo, apamya ndi mutu yi nino a ndi na dukpa yipyε no, abikya bε: «Va dukpa kaku, wakogo dangalu ya muzabibu niyo a ka obili, kye a kwa yingata.»

¹⁹ Malaika yi nino, ava ndi dukpa kaki ka obili, akogo dangalu ya muzabibu niyo a ka obili, adikita ndi ka pa yi niyo bautaga ndi mino vinya wa ngbuta ko Kunzi.

²⁰ Pa yi niyo bautaga ndi mino dangalu ya muzabibu yo ikaga ndi kunzi wa gudfu. Bangu yidingi akika ndi ka pa yi niyo, ka bunda ba bakilometele miya yisaa (300). Budu bi a ndi metele yimoti no dongbu.

15

Bamalaika madɩya na ika na yigyogyiso ya mulibo

¹ Kumbuso yi, nina bata ndi likingyosi lagogo lidingi na limbanga kugbe kugu wa lisyε. A ndi bamalaika madɩya na ika nibo ba ndi na yigyogyiso madɩya na ika yigwi. Yigyogyiso yi niyo, akowonisilo mulibo ma ngbuta ko Kunzi.

² Nina bata ndi luki abε libo lidingi aninisono bingala-ngala abε velu, otumini na lidafa lo buku. Namina ndi goni batu bi nibo bopupa ndi

botutungyo ka nyama, ka sanamu kaki na isabu niyo akowonisilo lino kaki. Batu bi nibo, ba ndi bakamaga kugu wo libo lidingi li nilo la ngalanga la, bugwigogini badomu nibo Kunzi upa ndi.

³ Ba ndi kaimba limbu ka Musa, musunzu ko Kunzi, na nilo ko Mikya-Kondolo, banabikya be: «Mombukwono-dosu Kunzi, nino Wongu-Kuge,

yigya kaku a yidingi na yimbanga!

Ngama ka bambanzu basi ba obili,

tamanaga ya mogubo kaku a yo ngbingbili na ya linganu!

⁴ Mombukwono-dosu, kegu na mumbanzu nino kubangagigu.

Kegu goni na mumbanzu nino kubibisogigu,

a beyo, iwe mukaka aka no wa wotu.

Bambanzu basi ba obili, bodoku ndeke kobuna moli kambwa kaku,

yigya kaku ya bungbingbili inisononi bingbanganya.»

⁵ Kumbuso yi, nina ndi Ndabu ko Kunzi ni oukwikonini kugu wa lisyu, niyo a ndi na ngbangba ya agume ko Kunzi.

⁶ Bamalaika madia na ika nibo ba ndi na yigyogiso madia na ika yigwi, bopupoku ndi ka Ndabu ko Kunzi yi niyo. Ba ndi bakimokisyogo botu baya pamba bitutu, bikondini kaba ya olo ka dukufito kaba.

⁷ Luki limoti luga wa makpumuka makwanganya mi nimo, upa ndi bamalaika madia na ika bi nibo bakopo ba olo madia na ika. Bakopo

bi niḅo ba ndi butumo bidε na ngbuta ko Kunzi ninḅ a na obili ka benze na benze.

⁸ Ndabū ko Kunzi otuma ndi muki bindengbu-ndengbu na ibiba no ngu ko Kunzi. Mumbanzū gutugū bemoti aka kakwananigū ndi kaingyo ka ndabū yi niyḅ, kadwe kū kwakū yigyogyiso niyḅ bamalaika madīya na ika bodoku ndi na iyu itulyana ndi mino.

16

Bakopḅ madīya na ika ba ngbuta ko Kunzi

¹ Kumbuso yi, nūkana ndi liyū lapū kotukyoku ka Ndabū ko Kunzi anūbikya bamalaika madīya na ika be: «Windoni kaudūko bakopḅ madīya na ika ba ngbuta ko Kunzi ka obili!»

² Kūwa wa, malaika wa mambwa aga ndi, aduka ndi kopḅ kaki kugū wa obili. Bakumbudū itwaga ndi ka nzuyi ka batū niḅo ba ndi na ida ka nyama na banobibiso goni sanamū ka nyama yi ninḅ.

³ Ninḅ wa yiba, aduka ndi kopḅ kaki ko libo lidingi. Libo li niḅo iita ndi bangu, mudongoni abe niyḅ ya manda. Masi ninḅ a ndi na obili ko libo lidingi kū, olumwogo.

⁴ Ninḅ wa yisaa, aduka ndi kopḅ kaki ko mobo na ka makpakpa. Mobo mi ninḅ iita ndi bangu goni.

⁵ Kūwa wa, namūkana ndi malaika ninḅ a no ngu kugū wo mobo ni anabikya be: «A beyḅ, wa Wotu, iwe ninḅ watū na wa ndi, wakogḅ ngbanga ka bungbingbili.

⁶ A beyḅ, batū bi niba bodukusaga ndi bangu ka batū kakū na niyḅ ka bogyalandū kakū.

Mbiya wanu, wa kuwa kaumusa bangu, ba kuwa kobuulyogo masolo ma diya kabu!»

⁷ Kumbuso yi, nakana ndi liyu kotukyoku ka gbogbo, anabikya be: «A beyo, Mombukwonodosu Kunzi, nino Wongu-Kugbe, iwe wakogo ngbanga ka linganu na ka bungbingbili!»

⁸ Malaika wa yikwanganya aduka ndi kopo kaki kugu wa moni. Bakpamyia ndi moni kaubusya bambanzu na buzu kaki.

⁹ Bambanzu bosilaga ndi na buzu bapu bi nibo, bapanga ndi katambwa Kunzi nino akwanana kapá matuu ka inguo ya yigyogyiso yi niyo. Luki limoti, bakya ndi kaasanana na bunye kabu na kabibiso Kunzi.

¹⁰ Malaika wa kubukumuti, aduka ndi kopo kaki kugu wo kiti wa bungama ka nyama, biti ohuma ndi bungama ka nyama yi nino. Bambanzu bilya ndi manzu bikyalu-kyalu na muzuzula.

¹¹ Batambwa ndi Kunzi wa kugu wa lisyε ko bulya muzuzula na bapwayi kabu, luki limoti bidukulaga ndi na yigya yanyε aka.

¹² Malaika wa madia, aduka ndi kopo kaki ko libo lidingi Efulati. Libo li nilo afa ndi bigbutu, kye pisi inisoni ko bulya ka bangama nibo ba ndi kodoku misa ya ingenge.

¹³ Kuwa wa, nina ndi mambengi ma bunye masaa, mufongoni abe banasangaba, ni anop-upoku ka manoku ka gbita, ka nimo ka nyama na ka nimo ka mugyalandu wa kuboboku.

¹⁴ Mambengi ma bunye mi nimo, a nimo ka abili, agyaga mokingyosi mumbanga-mbanga. Imu mo indaga ka bangama basi ba obili,

umumula ko bulya yibumoniso lunga ka lisyε lidingi ko Kunzi ninɔ wongu.

15 Mombukwono-dosu aka bε: «Nodoku bigbututu abε mɔtɔ wo kubakɔ. Igyagya ka mɔtɔ yi ninɔ kikigɔ ka totɔ, anobuulyo botu kaki binza, kyε kokpokyononitɔgɔ ndumbu, inisono payaya ko misa ka bambanzɔ.»

16 Mambengi ma bunyε mi nimɔ, umumula ndi bangama ka pa niyɔ balikyaga na Libelenia bε: «Alumagedoni.»

17 Malaika wa madɔya na ika, aduka ndi kɔpɔ kaki ka ovivi. Kɔwa wa, liyɔ lapɔ ibukusa ndi, kotukyoku ka Ndaɔ ko Kunzi ko kiti wa bungama, abikya bε: «Omolyini bɔɔbwa!»

18 Nginanaga ya ngbangbata apunga ndi, gbungbɔ, mɔpamɔ ma ngbangbata sε kɔwa azigizo wapɔ, ninɔ kanigyonosigɔ ndi katukya wa aka wa bambanzɔ biko mino ka ɔbili.

19 Gɔɔɔ mudingi alikanaga ndi ka bapanga bayisaa, bagɔɔɔ bo giyo yasi bodukanaga ndi. Kɔwa wa, Kunzi atamana ndi gɔɔɔ mudingi Babiloni, amusa kɔpɔ wa vinya wa ngbata kaki.

20 Bouzu bayasi olimikaga ndi, bangɔpa asa kainisono.

21 Kumbuso yi, mbwayi yakpɔ na mambunga ninɔ buti bi a ndi banda bakilo batekebe bakwanganya (40), ulukya ndi bambanzɔ. Bambanzɔ batumbwa ndi Kunzi ko bulya yigyogyiso yo mbwayi ya mambunga. A bεyɔ, yigyogyiso yi niyɔ a ndi yapɔ kugbε.

17

Adanda mudingi

¹ Kɔwa wa, malaika bɛmoti luga ka bɛmalaika maɔiya na ika niɔ ba ndi na bakɔɔ maɔiya na ika isisiloku ndi, ebikya bɛ: «Doku, nakauwon-isilo bɛyɔ bakɔ banu mino ngbanga ka aɔanda mudingi. Aɔanda yi ninɔ ni gɔɔ mudingi ninɔ bapika ndi ka mutili mo mobo makpɔkɔ.

² Bangama bakpɔkɔ ba ɔbili bagya ndi buɔanda pa imoti na iɔ, batu ba litombu badamwa ndi vinya wa buɔanda kaki.»

³ Limbengi ko Kunzi esilya ndi, malaika aga ndi na imi ka isa. Ku bɛyɔ, namina ndi muko bɛmoti wakiko kugu wa nyama bɛmoti wangbu. Nyama yi ninɔ a ndi na bamu maɔiya na ika, mapakala tekebe no mino mutumbwa Kunzi ka nzayi kaki yasi.

⁴ Muko yi ninɔ a ndi wakimokisyo botu bayobusukuu na bayangbu kuge. A ndi wakibungusyogo bi gbo, imokisyogini makpɔmɔka ma ɔɔ, ma matamu ma ligabu lapu na sanga. A ndi na kɔɔ wa ɔɔ mugwi. Kɔɔ yi ninɔ a ndi mutumo na musugu ma buɔanda kaki bidɛ.

⁵ Ka itundukuso kaki, bokpika ndi dikidi imoti, isi yi bɛ: «Gɔɔ mudingi Babiloni, amaki buɔanda na musugu ma ɔbili.»

⁶ Kɔwa wa, namina ndi muko yi ninɔ ni odomwini bangu ka batu ko Kunzi na batu bi niɔ bumwɔɔ ndi kye ba ndi bademu ka Yeso.

Niyɔ namina bɛyɔ, munoku edika ndi bidɛ.

⁷ Kɔwa wa, malaika emuusa ndi bɛ: «Munoku udikilyi iki? Nutumbulyagatu isi yɔ dikidi ka muko yi ninɔ na niyɔ ka nyama yi ninɔ a na

iyi mubinika, ninɔ a na bamu madɩya na ika na mapakala tekebe.

⁸ Nyama yi ninɔ wamini, atɩ ndi, luki limoti kegu bata. Opupoku kuwa ndeke ka mugi ma libye lodu ka babili, binda kuwa kamosisyo linguna. Batu bi nibo mino kabu kikipikagagu ndi ka kitabu ya obili walinguna katukya ka mapunganagi ma litombu, botumo ndeke na ombombo bide kamina nyama yi ninɔ. A beyo, nyama yi ninɔ atɩ ndi. Mbiya wanu, kegu bata, luki limoti, ipupisatu ndeke bata!

⁹ Wanu, okwononi kuwa kaiko na yimibo na bugegele. Bamu madɩya na ika ni bangupa madɩya na ika nibayo muko yi ninɔ o mino wakiko. Bamu bi niba yo a goni bangama bakpukpu madɩya na ika.

¹⁰ Bangama kubukumuti luga kabu bogwoni. Bemoti akagya ligubo, wagogo kegu mudoku. Ngingo yi ninɔ odoku ndeke mino, agya ndeke ligubo ko nginga makede aka.

¹¹ Nyama yi ninɔ a ndi, luki limoti, mbiya wanu kegu bata, iyi no a ngama wa bugina. A goni bemoti ka bangama madɩya na ika, ninɔ binda kuwa kamosisyo linguna.

¹² Mapakala tekebe (10) mi nimo wini bi ni bangama tekebe. Bangama bi nibo, bakanopungigu mbeyi ligubo. Luki limoti, balya ndeke bungama pa imoti na nyama yi ninɔ ka saa yimoti.

¹³ Ibu basi tekebe ba na tamanaga yimoti, kapá nyama yi ninɔ ngu na bungama kabu.

¹⁴ Bulanana ndeke na Bomikya-Kondolo, luki limoti, Mikya-Kondolo opupa ndeke tu-

tungyo, kye a iyi Mombukwono-dosu ka ba mombukwono-dosu, Ngama wakpɛ ka bangama bakpɛkɛ basi. Batɛ bi nibɔ babinikyana, nibɔ umakaga, ipɛnilyaga, bopupa ndeke botutungyo gɔni pa imoti na iyi.»

¹⁵ Malaika yi ninɔ ebikya bata ndi bɛ: «Libo li nilɔ wini, wa adanda o mino wakiko wa, a bambanzɛ ba bevananza bayasi, bambaza basi, giyo yasi, na masasɛ masi.

¹⁶ Mapakala tekebe nimɔ wini, pa imoti na nyama yi ninɔ, bamuyatɛ ndeke adanda yi ninɔ. Bakɔpyatɛ ndeke masi nimɔ a nomu, basa ndumbu biyatulɛ. Balya ndeke makolo kaki, badikita benzeke-nzeke nibayo asikana bayasi ko buku.

¹⁷ A bɛyɔ, Kunzi obisa ndi kɛsɔ kabɛ tamanaga yimoti, kotulyoso sipananisɔ kaki na kapá nyama yi ninɔ bɛngama kabɛ, kadwe kɛ kwa kɛ mɔnzina ko Kunzi itulyana ndeke mino.

¹⁸ Muko yi ninɔ wamini nɔ ni gɔdɛ mudingi ninɔ undaga bangama ba obili.»

18

Gɔdɛ wa Babiloni ogwini

¹ Kumbuso yi, namina ndi malaika wagɔɔ kɔsyoku kɛgɛ wa lisyɛ. Malaika yi ninɔ a ndi no ngu kɛgbɛ, ibiba kaki obubisa ndi obili wasi bitu.

² Kɛwa wa, apamikana ndi bɛ: «Babiloni, gɔdɛ mudingi ogwini, oputikonini lingɔnɛ! Mbiya wanɛ, a kɛwa mugi ka babili na mobi ma mambengi ma banyɛ masi. A pa ya kigbɛka ka

mobi ma bombu masi na banyama ba musugu na banyenyε.

³ A bεyo, batε bo giyo yasi badamwa ndi vinya wa bεdanda banyε. Bangama bakpukpu ba litombu bamatikana ndi na ibu ka bεdanda. Bambula ba litombu binisana ndi na lingama lidingi pisi ka mukumbo kaki.»

⁴ Kumbuso yi, nukana ndi liyu lagogo kotukyoku kugu wa lisyε, anabikya bε: «Ibunu batε kami, puponi ka Babiloni kye makomotikononito na iyi ka bunyε kaki, mingya ka yigyogyiso niyo a banu mino iyi kaingyo.

⁵ A bεyo, bunyε kaki obeduloni adwe kugu wa lisyε, Kunzi akatamana aka yigya yanyε yi niyo kaki yo.

⁶ Mugyoni bεgεyo ugyaga ndi mino bεngeni. Mugyilyoni nganga yiba kakitaga niyo agya ndi iyi. Mutumisilyoni nganga yiba vinya wapε ka kopε ninε umusaga ndi mino bεngeni.

⁷ Apaga ndi ibiba na mukumbo kugbe. Mumokyoni ka yigomisogo no kumbu. Abikyaga ndi bε: «Na wakiko ko kiti wa bεngama, nakεgu woko, nakalyigu ndeke imi kumbu gutugu iki yi aka.»

⁸ Kinili, bokolobu baya kukwaku, lilebu na nza asilya ndeke lisyε limoti, buku alumwisogo. A bεyo, Mombukwono-dosu Kunzi wo ngu no akogo ngbanga ka adanda yi ninε.»

⁹ Bangama bakpukpu ba litombu bagyaga ndi na ibu bεdanda, baningomikoso pa imoti na ibu. Bagamanatu kuwa ndeke, bitangula ko bulya kaki wa bina ndeke mino muki mo buku nibo

ika ndeke ni abusyini, anodfungwo bindengbu-ndengbu.

¹⁰ Bamagaga ndeke byi, kye bika ndeke kabanga yigyogyiso yidingi kaki, banabikya be: «Hebeee! Kumbu! Kumbu yidingi ku kaku, Babiloni, gudu mudingi na wongu! Yigyogyiso kaku osiliku ko ngbinga bemoti aka!»

¹¹ Bambula ba obili bagamana ndeke, bitangulaga begeyo ko bulya kaki, kye kegu bata na mumbanzu nino akoluwo mukumbo kabu abe:

¹² olo ikani fiza, matamu ma ligabu lapu, sanga, botu nibayo bagya ndi no wizi yanza, botu bayanzanza bibusukuu na bingbu kuge, botu abe matambala, mobi ma mabau nimo kinisonogigu, mukumbo masi nimo botwa na sifa, nimo botwa na mabau ma ligabu lapu ikani ka ngweyi na ka matamu,

¹³ ipaka ya ibukuso na mapaku magogo nimo olumbaga manza, malazi, adudu, vinya, molingo, fufu, nganu, bangombe, bakondolo, bafalasi, bamasuwa nibo banyama bulutogo, bosunzu gutugu batu ba boloko aka.

¹⁴ Bambula bi nibo, babikya gudu yi nino be: «Mukumbo masi nimo wapaga ndi kaiko nomu, upikitini. Mukumbo masi ma ligabu lapu na nimo manzanza, ubungini, wakingu ndeke bata gutugu limoti aka.»

¹⁵ Bambula bi nibo binisana ndi na lingama lidingi ko bulya gudu yi nino. Bamagaga ndeke byi kabanga kaina yigyogyiso niyo ika ndeke ni asilyini. Bagamanaga ndeke, bitangula,

¹⁶ banabikya be: «Hebeee! Kumbu! Kumbu

yidingi ka gũdũ mudingi. Gũdũ ninɔ ikaga ndi wakimokisyo botu nibayo bagya ndi no wizi yanza pa imoti na botu bayanza bibusukuu na bayangbu kugbe. Ikaga ndi wakibungusyogo bibwemũ, imokisyogini makpũmũka ma ɔlɔ, ma matamũ ma ligabũ lapũ na sanga!

17 Lingama lidingi li nilɔ, oputikonini ko ngbinga bemoti aka.»

Iki basufele basi ba babato na batũ bi nibɔ ba kusɔ yi, iki batũ basi nibɔ bigagabyaga ka bato na bogwi bosĩ bamagaga ndi byĩ.

18 Niyo bina muki mo buku nibɔ abũsya ndi bindengbu-ndengbu, ibũ aka ndi be: «Kegũ na gũdũ ninɔ akwanana ndi kaiko mũdɔngɔni na gũdũ mudingi abe nimũ!»

19 Bimisyũ kũwa ndi libungu ka bamũ, banagama, banitangũla. Ba ndi kapamikanaga be: «Hebeee! Kumbu! Kumbu yidingi ka gũdũ mudingi yi nimũ! Batũ basi nibɔ bagyaga ndi bumbula na babato, bangamikana ndi na lingama kaki. Luki limoti, ko ngbinga bemoti aka, lingama li nilɔ oputikonini.»

20 Iwe lisyẽ gwano magyagya kye gũdũ oputikonini! Gwoni magyagya, ibunu batũ ko Kunzi, batũtũmbwa na bogyalandũ kye Kunzi akuni ngbanga kaki ka bũnyẽ nibɔ ikaga ndi kamũgyĩlya.

21 Kumbuso yi, malaika bemoti ninɔ wongu, ava ndi litalũ nilɔ a ndi mũdɔngɔni abe litalũ nilɔ bagũgaga mino makpũmũka, adĩkita ndi ko libo lidingi bikudumu, abĩkya be: «Badĩkita ndeke Babiloni no bou beyɔ, bakaminigũ ndeke bata gutũgũ iki yi aka.

²² Bakukanigu ndeke bata ku kaku mayu ka batu niɔ bɔngbataga badomu na bimbilaga. Bakukanigu ndeke goni liyu la mbaa ikani basiba. Bakaminigu ndeke bata mugegele gutugu bemoti aka ku kaku ikani kaukana liyu la litalu niɔ bagugaga mino mukumbo begeyo.

²³ Bakaminigu ndeke bata tala mutuna ku kaku ikani kaukana be bambanzu bovononi. A beyo, bambula kaku ba ndi batu ba ibiba kuge ka obili. Ubungusaga ndi batu basi pisi ka makoko ma luga kaku.»

²⁴ Bangu ka batu basi niɔ bulumwisaga ndi ka obili, adukaga ndi ka Babiloni iki niyo ka bogyalandu ikani niyo ka batu ko Kunzi.

19

Bakambila limbɔ la ibiba kugu wa lisyɛ

¹ Kumbuso yi, nukana ndi gbɔngbu kotukyoku kugu wa lisyɛ, mudɔngoni abe ambaza ka bambanzu budingi bakiko kanzina, anabikya be: «Aleluya! Muhukuso, ibiba no ngu a ko Kunzi kusu!

² Ngbanga kaki ikaga ka lingunu na ka bungbingbili. Akuni ngbanga ka adanda mudingi, ninɔ a ndi kapata litombu na budanda kaki. Kunzi amigisilyini bunye ka bunye ko bulya bangu ka bosunzu kaki!»

³ Babikya bata ndi be: «Aleluya! A beyo, muki mo buku niɔ asilisogi guɔu yi ninɔ, odunguwa ndeke ka benze na benze!»

⁴ Bamboku-mboku batekebe baba na bakwanganya (24) na makpumuka makwanganya, bodidika ndi, babibiso Kunzi

ninɔ a wakiko ko kiti wa ɓungama, ɓanabikya ɓe: «A ɓeyɔ! Aleluya!»

Dumo mɔvanana ko Mikya-Kɔndɔɔ

⁵ Kumbuso yi, liyɔ limoti ibukusa ndi kotukyoku ko kiti wa ɓungama kɛ ɓe: «Mubibisoni Kunzi kusu, ibunu ɓagya-ligubo kaki ɓasi, ibunu ɓasi niɓɔ mabangaga iki ɓatɔ ɓa payaya ikani ɓatɔ ɓa ibiba!»

⁶ Kɛwa wa, nukana ndi liyɔ limoti mɔɔngɔni abe gbungbu ya ambaza mudingi ka ɓambanzɔ, anaɔngwa abe ɓodungo ɓayakpɔkpɔ na ɓata ɔni abe mɔpamɔ mapɔ ma ngbangbata, anɔbuko ɓe: «Aleluya! A ɓeyɔ, mɓiya wanɔ, Mombukwono-dosu, Kunzi kusu, Mombukwono Ngu-Kagbe ovini ɓungama.

⁷ Togwini magyagya, tikoni ka maziɔ, tabibiso kye ngbingo mɔvanana ko Mikya-Kɔndɔɔ itulyonini. Muko yi ninɔ ɓakavanana na iyi, ibungusyogini kɛwa ɔni ɓiɓwemɔ.

⁸ ɓapá ndi muko yi ninɔ kutuko nikwɔ ɓagya ndi no wizi yanza ya gbinye-gbinye ɓe imokisiyi.» (Kutuko kwi nikwɔ ni likingyosi la yigyigyilya ya ɓungbingbili ka ɓatɔ ko Kunzi.)

⁹ Kɛwa wa, malaika ebikya ndi ɓe: «Kpikaga ambe: Magyagya ka niɓɔ ɓutikisiyi ko dumo wo vononi ko Mikya-Kɔndɔɔ.»

Kumbuso yi, omotiloku ɓe: «Niɔ a mɔnzina ma lingɔnɔ ko Kunzi.»

¹⁰ Nogwa ndi ka magɔ kaki kabibiso, luki limoti, ebikya ndi ɓe: «Mbaaa, wakogyonitɔgɔ ɓeyɔ! Na mɔgya-ligubo mɔɔngɔni abe iwe, abe ɓamamakɔ niɓɔ ɓɔɓuulyaga lingɔnɔ niɔ Yeso

owonisila ndi. Kunzi nɔ, wokwononi kabibiso! A bɛyɔ, lingunɔ li nilɔ Yeso owonisila ndi, ni limbengi nilɔ ikaga kɛsɔ ka bogyalandɔ ko Kunzi.»

Mɔtɔ yi ninɔ a kɛgɔ wa falasi wotu

¹¹ Kumbuso yi, nina ndi lisyɛ ni oukwikonini, falasi wotu opuponoku ndi. Mɔtɔ yi ninɔ a kɛgɔ yi, ina bɛ Mɔtɔ wongbingbili na wa Lingunɔ. Akɔgɔ ngbanga ka bungbingbili, anabumana ka bungbingbili.

¹² Miso kaki a ndi kanzɛ abɛ lidafa lo buku. A ndi ni imokisyini bɛgbɛgbɛ bayakpɔ. Bokpika ndi lino limoti kɛgɔ kaki, nilɔ ibaga ndi asi ni iyi aka.

¹³ A ndi wakimokisyo kutuko nikwɔ bogbodya ndi na bangɔ. Mɔtɔ yi ina bɛ: «Likpɔmɔka ko Kunzi.»

¹⁴ Basuda ba kɛgɔ wa lisyɛ bapunga ndi kabibya bingbooo. Ba ndi budakaga ka bafalasi botutu, bimokisyogini botu bayanzanza bayo wizi yahudɔ-hudɔ bitutu.

¹⁵ Opupa ndi tutungyo ka bogiyo na dukpa yipyɛ niyɔ opupa ndi ka munɔku kaki. Ika ndɛkɛ kaukpokyoniso na mufimbo ma ngweyi, aɔta bumo ya muzabibu ka pa niyɔ bautaga mino vinya wa ngbuta ko Kunzi, Mombukwono Ngu-Kugbɛ.

¹⁶ Kɛgɔ wa kutuko kaki na kɛgɔ wa sibɛsu kaki, bokpika ndi lino li nili: «Ngama ka bangama, Mombukwono-dosu ka ba mombukwono-dosu.»

¹⁷ Kumbuso yi, namina ndi malaika bɛmoti wakamaga ka moni. A ndi kaupamyaga bombu

basi niḅo ba ndi kawīwa kugu wa lisyε, anubikya ḅε: «Doniku, mumukononi pa imoti ka yinga mudingi ko Kunzi!

¹⁸ Doniku kalya makolo ka bangama, ka bangama ka basuda, ka batu bo ngu, ka bafalasi pa imoti na nimo ka batu niḅo ba kugu kabu, makolo ka batu niḅo babukulikanaga na nimo ka bosunzu, iki batu ba payaya ikani batu ba ibiba.»

¹⁹ Kuwa wa, namina ndi nyama, se kuwa bangama ba litombu pa imoti na basuda kabu, ni bomumukonini kaata ndumbi na mutu yi nino a ndi kugu wa falasi pa imoti na basuda kaki.

²⁰ Bagwi ndi nyama yi nino pa imoti na mugyalandu wa kuboboku nino ikaga ndi kagya mokingyosi ko misa kaki. Ubungusaga ndi batu bi niḅo bugya ndi na ida ka nyama yi nino na niḅo bobibisaga ndi sanamu kaki, pisi ka mokingyosi mi nimo. Badikita ndi nyama yi nino pa imoti na mugyalandu wa kuboboku ka lidafa lo buku ka libu lazu ni ba mbeyi bubisi aka.

²¹ Bulumwisaga ndi niḅo basikana ndi na dukpa niyo opupa ndi ka munoku ka mutu nino a ndi kugu wa falasi. Kuwa wa, bombu basi bikutaga ndi bikpekede-kpekede na makolo ka batu bi niḅo.

20

Abili a ka boloko ka byanga elofu yimoti (1.000)

¹ Kuwa wa, namina ndi malaika bemoti ni anosyoku kugu wa lisyε. A ndi ni ogwini lifungula la libye lodu la mugi ka babili na selegeni niyo yakpa.

² Agwi ndi gbita, nzuka wandeli nino ina be: «Mumuyoniso» ikani «Abili», akpikila ndi ka byanga elofu yimoti.

³ Adikita ndi ka libye lodu, ofunga ndi na lifungula bikpe, ofiko no ndiko, bekye bakoukwonitogu kye gbita yi nino kubungusogonitogu bata bambanzu kadwe ku kwaku byanga elofu yimoti (1.000) italyana mino. Kumbuso yi, basisatu ko ngbinga mukede.

⁴ Kumbuso yi, numina ndi bokiti ba bungama. Bepa ndi batu bi nibo ba ndi mino bakikogo ngu yiko ngbanga. Nina ndi goni mambengi ka batu bi nibo bumwogo ndi ko bulya bungbingbili ba lingunu nibo Yeso owonisila ndi, na ko bulya likpumaka ko Kunzi. Batu bi nibo, bakabisogigu ndi nyama, ikani sanamu kaki. Bakubisagu ndi ida kaki ka tndukuto ikani ka maboku. Binisana bata ndi na obili, bapunga kuwa ndi kalya bungama pa imoti na ba Kilisito ka byanga elofu yimoti (1.000).

⁵ Batu bagogo bakinisanagu ndi bata na obili kadwe ku kwaku byanga elofu yimoti (1.000) italyana ndi mino. Niyo a pupo ya mambwa ka mbuku.

⁶ Igyagya ka batu nibo bopupa ndeke ka mbuku ka mambwa! Ba batu ko Kunzi. Kukwaku kwa yiba kikigu ndeke no ngu kugu kabu, bika ndeke bokumu ko Kunzi na nibo ka Kilisito. Balya ndeke bungama pa imoti na iyi ka byanga elofu yimoti (1.000).

⁷ Niyo byanga elofu yimoti (1.000) italyana ndeke, bapupisa abili ka boloko,

⁸ aga kaubobo bevananza ka mondu makwan-ganya masi ma obili, isi be Gogi na Magogi. Abili umumula ndeke ka mutuli kaki bekye baga ka lunga, bika budingi abe mbumi yo libo lidingi.

⁹ Baga ndi ka obili wasi, bokungula ndi mukobo ka batu ko Kunzi bikululu pa imoti na gudfu kaki mupaka. Luki limoti, buku otukyoku ndi kugu wa lisyε, ulumusaga ndi batu bi nibo.

¹⁰ Kumbuso yi, badikita ndi mumuyoniso nino ikaga ndi kaubobo ka libye lo buku na ka libu lazū, ku go ku nyama na mugyalandu wa kuboboku ba ndi mino. Bika ndeke biti na lisyε ka muzuzula mapu ka benze na benze.

Ngbanga wa mulibo

¹¹ Kumbuso yi, namina ndi kiti wa bungama bemoti mudingi, obubini bitu pa imoti na mutū yi nino a ndi mino wakiko. Obili na lisyε apikita ndi byi, ni bakominigu bata.

¹² Namina ndi batu bi nibo bokwaga ndi, iki batu ba payaya ikani batu ba ibiba bakamaga kambwa wo kiti wa bungama yi nino. Bakitabu a ndi bayihukwikono. Kitabu yagogo a ndi yihukwo, kitabu yi a ndi niyo ya obili. Barunga ndi kako ngbanga ka batu nibo bokwaga ndi, kabyenene na yigyigilya kabu, mudongoni beyo a ndi mino ya kikipiko ka bakitabu.

¹³ Libo lidingi opupisa ndi bamanda nibayo a ndi kusō yi. Kukwaku na mugi ka babili opupisa ndi bamanda nibayo a ndi kusō kabu. Bako kuwa ndi ngbanga ka mutū yikaka-yikaka, kabyenene na yigyigilya kaki.

¹⁴ Kumbuso yi, badfikita ndi kukwakw pa imoti na mugi ka babili ka libye lo buku. Libye lo buku li nilo ni kukwakw kwa yiba.

¹⁵ Budfikita ndi goni batu basi nibo mino kabu kegw ndi ka kitabw ya obili, ka libye lo buku.

21

Kugw wa lisyw lambiya na obili wambiya

¹ Kwa wa, namina ndi kugw wa lisyw lambiya na obili wambiya. A beyo, kugw wa lisyw wa mambwa na obili wa mambwa ba ndi ni bolimikogini, libo lidingi kegw ndi bata begewo.

² Namina kwa ndi gudw wotu, Yelusalema wambiya, anosyoku kotukyoku kugw wa lisyw ku ko Kunzi. A ndi mubungusyaga bizede abe muka wa ibisoku nino ikaga kabunda kainda kosilyono na mbunyaki.

³ Nukana ndi liyw lapw kotukyoku ko kiti wa bungama be: «Mbiya wanw, Ndabw ko Kunzi a kwa luga ka bambanzw! Ika kwa pa imoti na iw na iw bika kwa batw kaki. Iyi Kunzi mombukwana-daki yi, ika ndeke pa imoti na iw, ika kwa ndeke Kunzi kabw.

⁴ Ukpaga ndeke bamomiso-misa kabw basi. Kukwakw kikigw ndeke bata, iki lilebw, yigama, gutugw muzuzula aka. A beyo, obili wandeli olimikini.»

⁵ Kwa wa, mutw yi nino a ndi wakiko ko kiti wa bungama abikya ndi be: «Wikwe, nakoyitisa makpamuka masi mambiya.» Ebikya bata ndi be: «Kpikaga likpamuka li nili, kye a la lingunw na longbingbili.»

⁶ Omotiloku bata ndi be: «Igyonosini! Imi ni Alufa na Omega isi yi be mupunganagi na mulibo. Mutu yi ninu a na musasa, namusa ndeke ka iziyo libo nilo opupaga ka likpakpa la obili.

⁷ Mukalya ka mutu yi ninu opupa ndeke tutungyo, imu nimo. Nika ndeke Kunzi kaki, iyi ika mikami.

⁸ Luki limoti, batu ba ombombo, nibo bakanobinikyonigu, nibo banye, bamwomwo, batu ba bilya, balimba, batu bi nibo bobibisaga gbilito na batu ba bongu basi, pa kabu ni libye lo buku na libu laz. Kukwaku kwa yiba nikwo.»

Yelusalema wambiya

⁹ Kuwa wa, bemoti luga ka bamalaika madia na ika nibo ba ndi na bakoro madia na ika, otumini yigyogyiso madia na ika kuso yi, isisiloku ndi buwobi na imi, ebikya be: «Doku, nakawanya musika ninu bakavanana na Mikya-Kondolo.»

¹⁰ Limbengi esilya ndi, malaika edokisa ndi ka libebelu la ngupa yikungu kugbe. Ewanya kuwa ndi gudfu wotu, Yelusalema ni anosyoku kotukyoku kugu wa lisy, ku ko Kunzi,

¹¹ ananginga na ibiba ko Kunzi. A ndi bingle-ngele abe litalu la ligabu lapu nilo balikyaga be yasipi, nilo angingaga abe nelaga.

¹² A ndi ka luba yikungu. Luba yi niyo a ndi na pumi tekebe na miba nimo bamalaika tekebe na baba bobuulyaga ndi. Bokpika ndi kugu wo

pumi yi niyo, mino ma mababa tekebe na maba ma Izaleli.

¹³ Akpangbala bemoti-bemoti a ndi na mupumi misaa. Akpangbala wa ingenge mupumi misaa, nino wa zibo mupumi misaa, nino wa zebu mupumi misaa na nino wa dumbe mupumi misaa goni.

¹⁴ Bopika ndi luba wa gudfu yi niyo kugu wa mubumbe ma matamu tekebe na maba. Mina ka batutumbwa tekebe na baba nibo ko Mikya-Kondolo a ndi mukpikaga kugu wa matamu mi nino.

¹⁵ Malaika nino ta ndi kanzina na iyi, a ndi na ligugu ligwi nilo bodinga ndi na olo. Ligugu li nilo bapimaga ndi nolu gudfu, pumi yi na kubatu ti.

¹⁶ Gudfu yi nino a ndi na bakpangbala bakwanganya mudongoni. Bunda na buhu bi a ndi asi mudongoni aka. Malaika apimogo kuwa ndi na ligugu li nilo. Bunda a ndi bakilometele belofu baba na bamiya bakwanganya (2.400 km), buhu na bukungu a ndi mudongoni goni.

¹⁷ Malaika opima ndi bukungu ba luba na kipimo yi niyo bopimaga ndi na iyu makpumuka. Bukungu bi a ndi banda bametele batekebe madaya (60).

¹⁸ Bopika ndi luba yi niyo na matamu ma ligabu lapu, nimo balikyaga be yasipi. Gudfu a ndi iyi mupika na olo nino wanza, anangina abe nelaga.

¹⁹ Mubumbe ma luba ya gudfu a ndi mubungusyogo na mobi ma matamu ma ligabu

dididi. Matamu ma mubumbe ma mambwa a ndi nimo ma yasipi, nimo ma miba a ndi nimo ma safilo, nimo ma misaa a ndi nimo ma kalidoni, nimo ma mikwanganya a ndi nimo ma zumalidi,

²⁰ nimo ma kubukumuti a ndi nimo ma sadoniki, nimo ma madiya a ndi nimo ma akiki, nimo ma madiya na ika a ndi nimo ma kilisoliti, nimo ma bugina a ndi nimo ma belulo, nimo ma kubomu a ndi nimo ma topazo, nimo ma tekebe a ndi nimo ma kilisopalazo, nimo ma tekebe na mimoti a ndi nimo ma ayikito na nimo ma tekebe na miba a ndi nimo ma amazito.

²¹ Ko pumi tekebe na miba, mupumi mimoti-mimoti ikaga ndi na libumo la musanga limoti. Bagya ndi mupumi mimoti-mimoti na libumo la musanga limoti. Bobungusyaga ndi pa yangba ya gudfu na olo nino wanza, ananginga abe nelaga.

²² Kuso wa gudfu yi nino, nakinagu ndi Ndabu ko Kunzi kye Mombukwono-dosu Kunzi nino wo Ngu pa imoti no Mikya-Kondolo bo ba Ndabu ko Kunzi ku beyo.

²³ Gudfu yi nino kegū na nza ya mangbamu ma moni, ikani niyo ya timba, kye ibiba ko Kunzi ikaga kanze kugu yi, tala kaki ni Mikya-Kondolo.

²⁴ Bevananza bakpakyana ndeke ka bungbanganya kaki na bangama ba obili bodfuka ndeke lingama kabu ku beyo.

²⁵ Pumi ya gudfu yi nino olipyaga ndeke bikpo, anasye begoyo kye biti kikigu ndeke bata ku begoyo.

²⁶ Bodfuka ndeke ibiba na lingama ka

bevananza ka gudɔ yi ninɔ.

²⁷ Luki lanyɛ gutugɔ limoti aka kingyigɔ ndeɛ kɛ, gutugɔ munzikabɛ aka ikani mutɔ wabongo. A beɔ, batɔ bi niɔ bingya ndeɛ kɛ, a niɔ aka ɔ mino kabɛ ikpikaga ka kitabɛ ya ɔbili niɔ ko Mikya-Kɔndɔ.

22

¹ Kumbuso yi, malaika yi ninɔ ewanya ndi libo lidingi niɔ apaga ɔbili, ananginga abe nelaga. Libo li niɔ a ndi kopupoku ko kiti wa bɔngama ko Kunzi na ko Mikya-Kɔndɔ.

² Libo li niɔ a ndi kakika luga wa ndaki wa gudɔ. Ka mutili masi miɔa mo libo, a ndi na sibukuso niso apaga ɔbili, niso abukutaga ndi nganga tekeɛ na yiɔa ka syangasɔ simoti, isi yi be nganga yimoti ka timba. Mapakɔ mi a ibukuso sihukusa bambanzɔ.

³ Kikigɔ ndeɛ bata no luki gutugɔ limoti aka niɔ Kunzi agbanga.

Kiti wa bɔngama ko Kunzi na ko Mikya-Kɔndɔ ika ndeɛ ka gudɔ yi ninɔ, bagya-ligubo kaki bika ndeɛ kabibisa kɛ beɔ.

⁴ Baminatɔ ndeɛ bɛngba bayo miso, lino kaki ika ndeɛ likpiko ka tɔndukutɔ kabɛ.

⁵ Biti kikigɔ ndeɛ bata. Bakikigɔ ndeɛ bata na musasa ma bɔngbanganya ba tala, ikani moni, kye Mombukwono-dosu Kunzi uziga ndeɛ na bɔngbanganya kaki, iɔa balya bɔngama ka bɛnzɛ na bɛnzɛ.

Yigoku ka Yeso

⁶ Kumbuso yi, malaika yi ninɔ ɛbikya ndi bɛ: «Munzina mi nimo a malingunɔ na mong-bingbili. Mombukwono-dosu Kunzi, ninɔ upága bogyalandu limbengi kaki, atikiku malaika kaki, kauwonisilo bagya-ligubo kaki likpɔmɔka li nilɔ okwononi bɛ igyonosi bikwa.»

⁷ Yeso akabikya bɛ: «Hukana, na kodoku bikwa! Magyagya ka mutɔ yi ninɔ obuulyogo likpɔmɔka la bogyalandu nilɔ ikpikaga ka kitabu yi niyi!»

⁸ Imi Yuani nɔ nukana ndi, nina likpɔmɔka nili. Ngingo yi ninɔ nukana ndi mino, nina, nobuna ndi moli kambwa ka malaika yi ninɔ a ndi kewonisilo likpɔmɔka nilɔ, kabibiso yi.

⁹ Luki limoti, ɛbikya ndi bɛ: «Mbaaa, wakogyonitɔgu bɛyɔ! Na mugya-ligubo mɔɔngɔni abɛ iwɛ gɔni, pa imoti na bava-kukaku bogyalandu na batɔ niɔ obuulyogo likpɔmɔka nilɔ ikpikaga ka kitabu yi niyi. Kunzi nɔ, wokwononi kabibiso!»

¹⁰ Kumbuso yi, ɛbikya bata ndi bɛ: «Wakosumonitɔgu munzina ma bogyalandu ma kitabu yi niyi. A bɛyɔ, likpɔmɔka li nilɔ a kɔwa buwobi kaitalyana.

¹¹ Mutɔ wa yigya yanye, isisilogi na yigya yanye kaki, mutɔ wa mɔsugu, isisilogi kagya likpɔmɔka la mɔsugu, mutɔ wo ngingbili, isisilogo kagya bungbingbili, mutɔ wotu, isisilogo kaibubiso.»

¹² Yeso akabikya bɛ: «Hukana, na kodoku bikwa! Nakodoku na mukalya kapá mutɔ yikaka-yikaka, kabɛnɛnɛ na ligubo nilɔ agya ndi.

13 Imi ni Alufa na Omega, mupunganagi na mulibo.»

14 Igyagya ka niḅo bakasukusa botu kabu. Kwa wa go wa, bakwanana kalya bumo ya sibukuso niso apaga obili na kaingya ka gudu yi nino pisi ko pumi yi.

15 Luki limoti, kunzi wa gudu, atu na batu banye, balimba, badanda, bamwo-bambanzu, batu bi niḅo bobibisaga gbilito na batu niḅo baraga bongu na ba kuboboku.

16 «Imi Yeso, natiki malaika kami kamuwonisilo budemu ba makpumu ka mi nima masi ka makanisa. Nopupa ko pigo ka ngama Daudi, na lingu linze la busobi.»

17 Limbengi ko Kunzi ibu na Muko wo vononi bakabikya be: «Doku!»

Mutu yi nino akaukana likpumu ka li nio, abikiyi goni iyi be: «Doku!»

Mutu yi nino akaimukana musasa oduku, nino akapa libo nio apaga obili, oduku kava ka iziyo.

Likpumu ka la mulibo

18 Imi Yuani, nakapa mutu mi nima ka mutu wasi nino akaukana munzina ma bugyalandu nimo ikpikaga ka kitabu yi niyi: Mumbanzu kamatila luki lagogo kugu wa munzina mi nimo, Kunzi amatilya ndeke yigyogyiso yi niyo ikpikaga mino.

19 Mumbanzu kanyo likpumu ka limoti ka munzina ma bugyalandu nimo ikpikaga ka kitabu yi niyi, Kunzi atumba ndeke liduku kaki lo bumo ya sibukuso niso apaga obili, kogulyigu

ndεke ka gɔɔ wotu mɔɔngɔni βeyɔ ikpikaga
mino ka kitabɔ yi niyi.

²⁰ Demɔ wa mɔnzina mi nimɔ, akabikya βe:
«Iyo, na kodoku βikwa!»

A βeyɔ! Dokunɔ, Mombukwono-dosu Yeso!

²¹ Iziyɔ ka Mombukwono-dosu Yeso iki na
ibunu basi.

AGUMÉ WAMBIYA

Lika: AGUMÉ WAMBIYA (New Testament+)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lika

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

f796df90-b7da-5393-9b93-c756eba4e5d6